

ÎN CAPCANĂ

de HUBERT MONTEILHET

Marele premiu al literaturii polițiste

Montpellier, 13 decembrie 1923

Domnul Paul Canova
profesor universitar la liceul din Montpellier
către
Domnul Director al Asigurărilor din Lausanne

Domnule,

După ce-am ezitat îndelung, m-am hotărît să încredințez companiei dumneavoastră cei 250 000 de franci elvețieni pe care i-am moștenit din partea unchiului meu și care sînt depuși la Banca federală din orașul Lausanne.

Așa aș putea să dispun de aproximativ două milioane de franci elvețieni atunci cînd voi ieși la pensie, soția mea fiind creditată cu aceeași sumă dacă aș dispărea înainte de expirarea contractului.

Hotărîrea mea poate să vă surprindă: am să vă rog însă să luați în seamă faptul că am o situație financiară destul de înfloritoare și problemele legate de bani îmi sînt străine. Preocupat în special de cercetări istorice, cred că este mai înțelept să las să treacă timpul: cînd voi avea mai multă experiență și vreme, voi intra în posesia unui capital important pe care sper să-l consacru în mare parte unor investiții cu caracter cultural, demne de a-mi încununa cariera.

Desigur, este vorba de o afacere de o importanță ieșită din comun: eu și soția mea aparținem totuși unui cerc universitar în care ar trebui să aveți încredere.

În așteptarea unui răspuns de principiu favorabil vă rog să primiți...

Lausanne, 19 decembrie 1923

Șeful de Departament al Asigurărilor
către
Domnul Paul Canova
profesor la liceul din Montpellier

Domnule,

Valoarea contractului pe care ni-l propuneți este într-adevăr destul de neobișnuită; în materie de asigurare în caz de deces — de obicei nu se poate depăși un anumit plafon.

Ținînd însă seama de împrejurările excepționale, sîntem totuși dispuși să tratăm pe aceste baze, dar atunci vă rugăm să nu mai apelați la un cabinet regional intermediar, fiindcă vom însărcina pe unul dintre inspectorii noștri să se înțeleagă cu dumneavoastră, sub rezerva unei anchete și a unui examen medical, așa cum se procedează de obicei.

Mulțumindu-vă pentru încrederea pe care ne-o acordați, vă rugăm să primiți...

Montpellier, 11 februarie 1924

Inspector al Departamentului Producție
Pierre Rousseaux
către
Șeful Departamentului Producție al Asigurărilor din Lausanne
Referitor la contractul Canova

Domnule,

Primiți acest raport cu o oarecare întîrziere, justificată însă prin faptul că mi-ați cerut o anchetă deosebit de amănunțită; veți înțelege că nu a fost posibil ca să strîng mai repede informații atît de numeroase.

Pentru a ușura lectura, mi-am permis ca să grupez rezultatele muncii mele în mai multe rubrici.

ASIGURATUL

Curriculum vitae: Născut la 14 ianuarie 1897, la Paris. Tatăl — profesor universitar la litere, a predat la Sorbona. Mama — fără profesie. Unicul copil. Studii secundare strălucite la Liceul Ludovic cel Mare. Premiul doi la istorie la Concursul general din 1913. Bacalaureat în litere în același an. Intră la Școala Normală la litere în 1916. Tatăl îi moare în război în același an.

A fost rănit ușor în urma exploziei unei grenade în 1917. (N-a rămas cu nici o invaliditate.) Decorat cu Crucea de război. A fost trimis la birourile Statului-Major cu gradul de sublocotenent. A ieșit din armată la sfîrșitul anului 1918. Și-a pierdut mama în același an din pricina gripei spaniole. O scurtă legătură cu o actriță în 1919. Licențiat în litere în 1920. Își ia diploma în 1921. În 1922 devine profesor de istorie și geografie. În același an este numit profesor la liceul din Montpellier. Se căsătorește în acest oraș la 12 martie 1923 cu Antoinette Mérignac, fără ocupație, fiica unui profesor de la același liceu. Îl moștenește pe unchiul său, Samuel Canova, cetățean elvețian, vicepreședintele Societății Federale de Electrificare. Pregătește o teză: Influențele eleno-etrusce asupra Romei antice.

Starea sănătății: După cum reiese din certificatele alăturate, sănătatea domnului Canova nu constituie un motiv de îngrijorare. Nici o boală gravă în trecut. Bolile din prima copilărie au fost suportate bine și n-au lăsat urme, ca de altfel nici anii de război. N-a fost gazat. Puțină aerofagie care provoacă, după spusele medicului, o ușoară nervozitate, frecventă de altfel la intelectuali. Nu are o ereditate supărătoare. (Mai are încă trei bunici și un străbunic.) Nu sînt simptome spre obezitate.

Situația averii: De-acum încolo — speranțe mediocre, dar are o situație destul de înfloritoare, datorată atît muncii sale cît și unor modeste moșteniri de mai înainte. E proprietarul unui apartament pe Calea Observatorului din Paris. Are și o casă la țară, la Fontainebleau. Dispune de un portofel destul de bine garnisit cu valori sigure. Colaborează la mai multe manuale școlare și la cîteva reviste. Căsătorit sub regimul separării bu-

nurilor (20000 franci zestre). A făcut un testament în favoarea soției lui. Îi place confortul, dar n-acordă importanță luxului.

Viața profesională: Este apreciat de elevii săi și stimat de către colegi. Destul de distant, aproape timid, dar de o delicatețe naturală. Nu are dușmani.

Idei politice: Înclinare spre un republicanism foarte moderat, ușor anticlerical. Nu votează. Nici o înclinare spre participarea la manifestații unde poți primi lovituri. Nu rîvnește să facă o carieră politică.

Diverse: Nici un viciu particular. Nu fumează. Cunoscător de vinuri. Viață ordonată. Nu-i place sportul și mai ales nu suportă sporturile violente și nici călătoriile. Se teme de automobile, nu călărește, nu vînează, nu înoată. Jocurile de noroc îl dezgustă.

Nu-i nici frumos, nici urît. A făcut o căsătorie de conveniență, împins de acea înclinare pentru responsabilitate care este, la cei mai buni, o consecință a războiului. Nu pare că poate inspira pasiuni devastatoare.

Dă impresia unui om sensibil, dar calculat, stăpîn pe el însuși atunci cînd trebuie, cu dispreț față de problemele practice, mai preocupat de muncă decît de bani sau de sentimente. Se simte în largul său și are farmec în conversație atunci cînd îi cîștigi încrederea. Este echilibrat, măsurat, cerebral și optimist. E de un umor discret. Nici o tendință spre neurastenie. Are o oarecare naivitate în opiniile despre ceilalți și nu face efortul să le adîncească. Îi cam place să se asculte pe el însuși vorbind...

Beneficiara contractului

Născută la Cahors la începutul secolului. O soră măritată onorabil, un frate în învățămînt. Trecut ireproșabil. Destul de drăguță: trăsături nu prea regulate, dar are un aer de prospețime. Iese puțin din casă. Calități de gospodină. Aparține de Biserica reformată. Merge la biserică în mod regulat și face parte din cor. Își admiră soțul. E mai atentă decît el în problemele bănești. N-a prea fost de acord cu contractul. Are însă o influență mică asupra soțului.

Trebuie să mai precizez că domnul Canova și-a dat seama de prevederile excepționale pe care sîntem constrînși să le luăm și mi-a înlesnit cu amabilitate sarcina, efectuînd chiar și un examen psihiatric pe care eu îl refuzasem mai mult din scepticism decît din eleganță. S-a amuzat de mai multe ori de întrebările mele și se pare că nici nu-i pasă de averea care i-a picat din cer. Am v... t-o doar de cîteva ori pe doamna Canova.

Cazul mi se pare de toată încrederea și nu șovăi nici o clipă să-i dau un aviz favorabil. Nu se poate întrevedea de unde ar putea veni vreun pericol: domnul Canova este tipul de om căruia nu i se întîmplă niciodată nimic, care nu se sinucide, care nu se lasă asasinat. Cît despre doamna Canova, nu ți-o poți imagina ca ucigașă, și mai ales ca pe o ucigașă pe care să n-o poți imediat prinde, ceea ce pentru noi e esențial.

Rămînînd la Montpellier în așteptarea răspunsului dumneavoastră, vă rog să primiți...

Lausanne, 21 februarie 1924

Șeful Departamentului Producție al Asigurărilor
către
Inspectorul Pierre Rousseaux
Montpellier

Referitor la contractul Canova

Domnule,

Confirm primirea raportului din 11 februarie. Sînt multe amănunte inutile, dar și lacune regretabile, în special în ceea ce o privește pe beneficiară și familia sa. Aș fi dorit precizări mai ample despre această tînără persoană, ca să nu mai vorbesc de anturajul ei. În materie de asigurări în caz de deces, principalul pericol — cu excepția problemelor legate de sănătate — vine din partea beneficiarei și a apropiaților ei. Ființa cea mai ștearsă poate să lase în toiul iernii o fereastră deschisă atunci cînd clientul suferă de pneumonie.

Cu toate acestea, raportul e bun: puteți să încheiați contractul. N-ar fi rău totuși să bateți în lemn sau, ca să fiți și mai sigur, în coarnele prezente sau viitoare ale prețiosului nostru client.

Vă rog să primiți...

Montpellier, 25 februarie 1924

Domnul Pierre Rousseaux
către
doamna Pierre Rousseaux

Draga mea,

Of! În sfîrșit, voi fi lîngă tine mîine seară. Bătrînul mi-a dat dezlegarea in extremis, mormăind ca de obicei. E neînchipuit de neîncrezător. În sfîrșit, hîrtiile sînt în ordine. Bucătăria pe-aici e excelentă, dar mă face totuși s-o regret pe-a ta.

Pe curînd. Te sărut.

Paris, 15 octombrie 1947

Domnul Paul Canova
profesor la Sorbona
către domnul director al Asigurărilor
Paris

Domnule,

Aș dori să închei o asigurare pe viață pe durată de 12 ani și pornind ~~de la un~~ capital de douăzeci milioane de franci, în favoarea fiului meu minor născut în 1930 din prima mea căsătorie, cea de-a doua soție a mea, cu care m-am căsătorit în iulie anul trecut fiind cea de-a doua beneficiară în cazul morții copilului, a cărui tutelă și-ar asuma-o dacă aș muri.

Trebuie să vă precizez că ea este deja beneficiara unei asigurări de o valoare cu mult mai mare, încheiată în 1924, în favoarea primei mele neveste care a murit în 1946 și a cărei succesiune a preluat-o.

Aș dori totodată, ca în cazul în care mi s-ar întîmpla ceva rău, fiul meu să poată dispune de un capital imediat în bani francezi, situația actuală încurajînd mai puțin decît oricînd investirea unor fonduri străine în metropolă. Ar fi astfel la adăpost de orice grijă financiară și și-ar putea termina studiile întîrziate pînă acum pe motive de sănătate.

În așteptarea unui răspuns favorabil, vă rog să primiți...

Paris, 12 aprilie 1948

Doamna Paul Canova
către
domnul Paul Canova
Florența
(Prin grija Asociației Culturale Franceze)

Dragul meu,

Mă decepționezi: mă așteptam să-mi povestești întîmplări din călătorie, să-mi descrii peisaje florentine... și tu îmi vorbești de bani!

Vreau să te-asigur îndată: renunț la partea pe care o crezi convenabilă din acel fabulos capital lăsat de unchiul Samuel, capital pe care nu-l voi vedea niciciînd fiindcă sper să te pot păstra cît mai mult lîngă mine. Nu te strădui să-mi schimbi hotărîrea fiindcă n-ai să reușești.

Să trecem la ce e mai important: Xavier a făcut o nouă criză de furunculoză care, din fericire, nu pare să fie mai gravă decît precedentele. Hotărît lucru, copilul ăsta e tare fragil! Mă străduiesc din toate puterile ca să-l îngrijesc și să-l revezi bucurîndu-se de-o sănătate înfloritoare.

Ce să-ți spun ca să însemne mai mult decît atît? N-are nici un rost să te țin la curent cu fleacurile mele.

Te sărut.

Florența, 17 aprilie 1948

Domnul Paul Canova
către
doamna Paul Canova
Paris

Draga mea,

Sînt foarte fericit să aflu că accepți atît de ușor să renunți la o jumătate din bani în favoarea micului nostru Xavier. Contractul cu Asigurările din Elveția stipulau drept beneficiară pe „soția mea", fără să precizeze mai mult, și ai moștenit această situație prin căsătoria noastră în care dragostea avea, cred eu, prea multe atuuri ca să mai ținăm în seamă o latură atît de prozaică. Dar mama vitregă perfectă care ești nu rămîne după natură decît o străină și ai înțeles că poziția ta îți cere un sacrificiu. Am șovăit îndelung ca să ți-l cer. Mi-era teamă să nu te jignesc... Astăzi mă asiguri cu o simplitate un pic nepăsătoare care mă face să-mi fie rușine fiindcă n-am îndrăznit să abordez această problemă decît printr-o scrisoare. Vroiam să evit o discuție în care am fi folosit vorbe ce ne-ar fi marcat. Precauția a fost inutilă!

Fiul meu va fi în curînd „acoperit", după expresia acestor domni: acoperit în Elveția la fel de bine cum este deja în Franța, datorită acestei noi asigurări pe care m-ai încurajat s-o închei, deși taxele au fost destul de piperate. Mi-a venit să cred o clipă că mă îndemni să închei acest contract ca nu cumva să-ți vorbesc despre celălalt. Îmi cer iertare: sînt un prost.

Conferințele mele despre Titus Liviu sînt foarte bine primite, primăvara cîntă bucuria de a trăi și malurile rîului Arno sînt ca întotdeauna minunate, dar mă grăbesc să vă întîlnesc cît mai curînd și să-l găsesc pe Xavier pe deplin însănătoșit.

Soțul tău care te iubește

P.S. Tocmai am văzut niște țesături admirabile pentru biroul meu care îți displace atît de mult și pe care aproape că m-ai convins să-l tapisez din nou. Dar mi-e puțin cam teamă ca să nu fiu înșelat pe-aici și apoi tu să-mi scoți ochii. Italienii ăștia sînt atît de convingători!

Am să-ți povestesc despre călătoria mea prin viu grai.

Paris, 24 aprilie 1948 ora 19

Doamna Canova
către
Domnul Canova
Florența

Dragul meu,

Trimit aceste rînduri prin confratele tău Mareuil care pleacă imediat la Florența pentru a asista la închiderea Zilelor latinității; o să ajungă astfel la fel de repede precum o telegramă. Aș fi vrut să-ți telefonez: nici măcar nu știu la ce hotel ai tras...

Vai! am vești proaste pentru tine: pe Xavier l-au apucat în toiul nopții niște violente dureri intestinale și la radiografie s-au constatat corpuri suspecte în organism. A trebuit să fie operat de urgență, cu toate că suferă de reumatism la inimă și are o criză acută de furunculoză. În urma operației s-au descoperit cîteva nenorocite de cioburi de pahar. Xavier n-a vrut să spună cum de-a ajuns să le înghită. Ele provin fără doar și poate din vaza unchiului Samuel care s-a spart de curînd. Copilul și-o fi tîrît gustarea pe covor în timp ce-și manevra trenulețul electric... Și dacă n-aș fi spus să se mături cu cea mai mare grijă!

E prea devreme pentru ca medicii să se pronunțe dar starea lui Xavier e foarte gravă: pot să intervină complicații cu inima

și de natură infecțioasă. Roagă-te la Dumnezeu și vino cît mai degrabă acasă.

Sînt nespus de mîhnită și nu știu ce să-ți spun ca să te încurajez. Sînt cu atît mai nenorocită cu cît mă întreb dacă n-aș fi putut să împiedic asta... îmi reproșez că nu l-am supravegheat cum trebuie... îmi zic...

Dar nu mai e timp; Mareuil trebuie să plece.

Te sărut, dragul meu, cu toată dragostea.

Paris, 29 aprilie 1948

Profesor Paul Canova
către
doctorul Henri Cesaire
chirurg, Paris

Doctore,

N-am fost aici cînd s-a întîmplat acel accident nenorocit fiului meu. Cu toate încercările noastre, nici eu și nici soția mea nu reușim să reconstituim cu exactitate faptele și această incertitudine ne copleșește și mai mult.

Confrații dumneavoastră și chiar dumneavoastră înșivă n-ați observat nici un lucru anormal cu ocazia acestei întîmplări? Această bănuială vă poate surprinde... Îmi doresc ca ea să nu fie fondată, că e vorba de o invenție de-a mea din pricina stării de confuzie în care mă aflu... ne este atît de greu să socotim naturală dispariția ființelor care ne sînt dragi!

Am să vă cer, în orice caz, cît mai multă discreție.

Vă mulțumesc și vă rog, domnule doctor, să primiți...

Paris, 2 mai 1948

Doctor Henri Cesaire
către
profesorul Paul Canova
Paris

Domnule,

Am primit scrisoarea dumneavoastră din 29 aprilie care m-a uimit peste măsură. E de la sine înțeles că dacă eu sau colegii mei am fi sesizat cea mai mică anomalie suspectă în cazul pe care ni l-ați prezentat, n-am fi întîrziat nici o clipă ca să anunțăm autoritățile competente...

În aparență, fiul dumneavoastră a fost victima unei întîmplări pe cît de banale pe atît de nenorocite: nu înțelegem cum s-ar fi putut produce fără ca el să nu-și dea seama, dar proba e fără îndoială greu de făcut la ora actuală...

Nu i-am ascuns doamnei Canova că, ținînd cont de starea în care se afla pacientul, operația pornea sub auspicii nefavorabile: ea era însă, vai! din păcate de neînlăturat și noi am făcut tot ce e omenește posibil.

Pe scurt, dacă accidentul nu ne-a uimit, cu atît mai mult nu ne-a uimit sfîrșitul fatal.

N-aveți nici o grijă în legătură cu discreția noastră, deși nu vedem în scrisoarea dumneavoastră nimic compromițător.

Vă asigurăm de toată compasiunea și vă rugăm să primiți...

Paris, 2 mai 1948

Domnul Paul Canova
conferențiar la Sorbona
către
Domnul comisar al circumscripției VI

Domnule Comisar,

Sînt foarte încurcat de dispariția de curînd a inelului de logodnă al soției mele: bijuteria are fără îndoială o valoare oarecare, dar mai ales are o valoare sentimentală; în disperare de cauză am fost nevoit să apelez la dumneavoastră.

Ipoteza de a fi fost pierdut este mai mult decît improbabilă așa că ne e teamă de un furt. Vă rog să ordonați o anchetă cît mai discretă: chiar dacă bănuielile mele sînt întemeiate, aș șovăi să-mi mențin plîngerea, persoana suspectată servindu-mă pînă acum cu credință.

Vă mulțumesc anticipat și vă rog să primiți...

Declarație găsită de poliția circumscripției V, la 3 iunie 1948, pe noptiera domnișoarei Gertrude Sourisseau (49 ani) după moartea ei.

Declar solemn, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, că mor nevinovată și n-am nici o legătură cu infamia care îmi este imputată. Nu m-am atins niciodată de acel diamant, nici măcar nu l-am remarcat, nu-i știam valoarea: n-aș putea spune de ce-a fost găsit în dublura poșetei mele... Nu acuz pe nimeni: n-am nici un dușman, n-am inspirat nici o gelozie, mă înțelegeam bine cu toată lumea, nu-mi dau seama cine-ar fi avut interes să pună la cale o mașinațiune atît de înspăimîntătoare... Mor fără să înțeleg — și asta e cel mai trist fel de-a muri, chiar și cînd nu ești prea inteligent — fiindcă nu mai suport să trăiesc. Nu pot să îndur ideea că domnul Canova, a cărei secretară sînt de atîția ani, să creadă despre mine că sînt o hoață. Am sperat că o să-mi facă dreptate și nu mi-a oferit decît mila lui. Toți m-au părăsit! În ceea ce o privește pe doamna Canova, puțin îmi pasă ce părere are despre mine.

P.S.— Pun acvariul cu peștișorul roșu pe care-l am pe ștergătoarea din fața ușii, ca să nu riște și el să fie intoxicat. Îl dăruiesc administratoarei care a fost întotdeauna cumsecade cu mine și iubește animalele.

Am destui bani în cont ca să pot plăti gazul: nu sînt o hoață, nu fac parte dintre acei care se sinucid și-i lasă pe alții să le plătească nota de cheltuieli!

Jurnalul domnişoarei Beatrice Manceau (20 ani)
făcut public la data de 12 iulie 1950 de către maestrul Chardois, notar la Paris

24 mai 1948
Magny, asistent la Istoria antică, mi-a semnalat din întîmplare că domnul Canova are nevoie de o secretară şi s-a oferit să mă prezinte. Ce noroc că ştiu să bat la maşină şi să stenografiez!
25 mai
Mîine la ora 11,30 am întîlnire cu Canova. Sînt tare curioasă să-l cunosc mai îndeaproape.
26 mai
A mers! Canova e tare simpatic: cam la cincizeci de ani, destul de bine ca bărbat, zvelt şi distins, cu ochelari care-i vin foarte bine şi cu părul alb care pare să-l întinerească, poate pentru că-i îndulceşte trăsăturile... Cursurile lui sînt cam bombastice... în particular este însă complet deosebit: vorbeşte curgător, aproape învăluitor. Am trăncănit douăzeci de minute cîte-n lună şi-n stele şi cinci minute în legătură cu ceea ce m-a adus la el. Ştie să vorbească fără să spună nimic, şi încă să vorbească frumos, ceea ce-i o artă care se pierde.
La ieşire am văzut-o pe doamna Canova care mi-a spus cîteva amabilităţi: o frumuseţe divină, într-o rochie superbă care o făcea şi mai atrăgătoare. De vreo treizeci de ani. Brună, cu ochi de un albastru întunecat, care rămîn totuşi reci, critici chiar şi cînd surîde. S-ar zice că profesorul ştie s-aleagă femeile!
Încep serviciul pe data de 4 iunie.
28 mai
Am revăzut ieri *Veşnica reîntoarcere* cu Bernard. L-am găsit pe Jean Marais mai seducător decît prima oară... Cît despre Bernard, a ieşit din camera mea pe la orele patru şi a făcut un asemenea zgomot ca şi cum s-ar fi aflat la el acasă şi ca şi cum reputaţia mea n-ar avea nimic de pierdut! Am din ce în ce mai puţin ce să vorbesc cu el. Hotărît lucru, e prea tînăr...
2 iunie
Am petrecut noaptea cu Bernard care se încăpăţînează să nu ia nici o măsură de precauţie. Mi l-am închipuit o clipă cu părul alb ceea ce m-a făcut să rîd.
4 iunie
Muncă interesantă într-o ambianţă puţin cam vetustă, dar confortabilă, liniştită. Am în faţa ochilor grădinile de pe Calea Observatorului.
Canova mi s-a părut distrat, s-a încurcat de mai multe ori în timp ce-şi dicta corespondenţa, şi-a cerut iertare şi mi-a mărturisit că secretara dinaintea mea tocmai s-a sinucis: nu-i vorba nicidecum de vreo poveste de dragoste în care el să fi jucat vreun rol... O afacere murdară pe care nimeni n-o înţelege... Am încercat să-l consolez cu fraze bine tichuite, dar în mod făţiş era cu gîndul în altă parte.
6 iunie
Canova nu e deloc în largul lui. A ţinut să asiste la înmormîntarea secretarei sale, la care a fost aproape singur şi asta l-a marcat... Vede totul în negru, îşi caută vini imaginare.
7 iunie
Canova mi-a vorbit de băiatul lui mai bine de o jumătate de oră, de cîteva ori a fost gata să plîngă: „Un copil atît de inteligent, de sensibil, o fire de artist, promitea atît de mult etc." Am avut privilegiul să-i admir cîteva din mîzgălelile din prima perioadă...
8 iunie
Bernard m-a părăsit cu o lipsă de jenă uimitoare. Mă aşteptam, desigur, la aşa ceva, totuşi nu m-a lăsat indiferentă...
În orice caz, nu putea să fie un soţ aşa cum trebuie.
10 iunie
După amiază Canova mi-a vorbit din nou despre băiatul lui, de prima lui soţie, iar despre băiat... Emoţionată, m-am aplecat spre el şi i-am pus mîna pe braţ şi deodată m-a sărutat cu acea violenţă tipică timizilor.
O zi cu adevărat plină!
11 iunie
Canova este din ce în ce mai îndrăzneţ... Nu ştiu ce să fac... Aventura asta n-are nici un sens.
13 iunie
Doamna Canova a plecat pentru cîteva zile la Fontainebleau ca să se odihnească şi soţul ei a profitat din plin de această absenţă. E pentru prima oară cînd am un amant de vîrsta asta. Are o delicateţe, o pudoare care mi se par nostime... Bernard poate fi uitat!
18 iunie
După toate aparenţele, Canova are nevoie de o confidentă. I-am zis prosteşte: n-ar fi trebuit să vă fi înşelat prea des nevestele iar el mi-a răspuns, după o scurtă tăcere: „Am făcut o căsătorie din interes, domnişoară, atunci cînd se fac căsătoriile din dragoste, şi o căsătorie din dragoste la vîrsta la care se fac căsătoriile din interes. ...Te-aş ruga să nu-mi mai confunzi nevestele. N-au fost înşelate pentru acelaşi motiv". Ei na! Nu poţi să refuzi nimic unui astfel de tip.
20 iunie
Doamna Canova s-a întors. Mi-a adus prăjituri.
22 iunie
După ce mi-a trîntit un discurs deosebit de limpede despre hitiţi, Magny m-a invitat la prînz. Rareori se întîmplă ca asistenţii să le bage în seamă pe studente. Şi mai rar se duc la Laperouse. Un noroc!
N-are nici cea mai mică bănuială.

23 iunie

Dimineața, doamna Canova mi-a strecurat în mînă unul dintre cerceii mei pe care cică l-ar fi găsit pe canapeaua din birou. Mi-a șoptit cu un aer complice: „Ai grijă, fetițo, bătrîna bonă l-ar fi putut vedea..." Cu greu am reușit să am aerul ei firesc.

Am mîncat și am dansat cu Magny care este un tip bine.

24 iunie

Am mîncat și am dansat cu Magny. Cînd ne-am întors de la cabaret a oprit mașina în Bois de Boulogne și a încercat să mă sărute. M-am apărat: „Ar fi un gest inutil", i-am zis eu. A avut o reacție ciudată: mi-a dat deodată drumul, m-a privit un moment ca și cum nu mai m-ar fi văzut niciodată și a murmurat grav, ca pentru el însuși: „Ar fi un gest indispensabil..." Cu toate că vraja s-a destrămat, m-am prefăcut că-l cred. Dar era scris ca virtutea mea să nu se simtă mai mult jignită în seara asta! Preliminariile își urmau cursul lor, cînd capul unui bătrîn vagabond, înfometat sau cine mai știe cum, s-a lipit de geam. Magny a tresărit, s-a uitat lung și cu indignare la individ. Bătrînul și-a ridicat pălăria, ne-a făcut cadou un zîmbet ciudat, confuz și încurajant... Ar fi și-acum acolo dacă Magny n-ar fi pornit motorul...

25 iunie

Magny mi-a făcut o declarație în toată regula, dar care suna fals, ca și cum s-ar fi grăbit să scape de-o povară... Poate tocmai pentru că era sincer? Cine știe?

Canova, în semn de încredere, mi-a citit cu nostalgie un sonet elegiac pe care l-a scris în cinstea celei de-a treia aniversări a primei sale căsătorii. M-ar mira să scrie la fel de bine și pentru a doua lui nevastă.

29 iunie

Minune! Încă nu mi-am revenit! Magny m-a cerut de nevastă. Între două dansuri, cînd eram puțin cam amețită... Întîi am crezut că glumește și n-am zis nimic. Dar spre sfîrșitul serii mi-a pus în deget un inel care valorează două sute de mii de franci și pe care de atunci îl privesc ca și cum mi-ar fi frică să nu zboare... I-am cerut un răgaz de gîndire, dar am păstrat inelul, așa că-și închipuie ce am hotărît.

30 iunie

Christian a fixat data căsătoriei pe 19 iulie; sîntem deja în faza în care facem formele! Mă las tîrîtă ca un berbec la tăiere și-ar trebui să fiu mai atentă. Christian nu știe nimic despre mine — cel puțin ceea ce-ar trebui să știe un bărbat despre o femeie înainte de ceremonialul nunții — și încă nu mă hotărăsc să-l informez... Trezirea va fi o catastrofă...

13 iulie

Tutorele meu e de acord. Ieri am luat ceaiul la părinții lui Magny: o familie de magistrați, care m-a primit mai curînd rece. Mama e o femeie micuță și ridată, plină de neastîmpăr, care își rostogolește ochii neliniștită atunci cînd se crede neobservată.

Tatăl e deosebit de curtenitor: e tot ce se poate spune despre el.

Christian avea aerul că merge ca pe ace.

14 iulie

Am asistat la paradă cu viitorul meu soț care ascunde cu stîngăcie că-i place muzica militară: un burghez cumsecade!

15 iulie

Contract de separare a bunurilor la notar: nu poți să ai chiar totul...

17 iulie

Căsătoria civilă la primăria arondismentului șase din cartierul meu și cel al lui Christian. Cu toată curtoazia oficiantului, cel care mi-e pe jumătate soț s-a arătat amărît fiindcă s-a pretat la o asemenea mascaradă. Nu acordă importanță decît unirii religioase. Acest schimb de promisiuni aproape metafizice în fața unei statui cu ochi goi l-a călcat pe nervi. E foarte sensibil! De ce să se emoționeze dacă lucrul n-are valoare?

19 iulie

În sfîrșit, adevărata căsătorie! Foarte reușită, în inima bisericii romano-bizantine în construcție la poarta Saint-Cloud. Am fost prea emoționată ca să urmăresc cu atenție ceremonialul, dar era evident că rochia îmi venea bine.

Canova a apărut în sacristie și a rostit în grabă cîteva cuvinte bine simțite.

Luăm imediat trenul Orient-Expres-Simplon. Direcţia: Iugoslavia, unde finanţele noastre nu vor fi prea solicitate.

Christian are de dimineaţă o figură de înmormîntare: emoţia, fără îndoială...

20 august

Ne-am întors ieri. Soţul meu are un mic apartament în strada Passy, mobilat modern şi cu bun gust — ceea ce e rar — şi cu cîteva mobile vechi pe care pustietatea ambianţei le pune în valoare.

Trei zile după plecarea noastră înotam în marea calmă, la o azvîrlitură de băţ de plaja particulară Excelsior, cu oraşul sub ochi, nici prea aproape, nici prea departe; deodată m-a cuprins o oboseală subită, mi-am pierdut cunoştinţa după ce mai înainte am ţipat. Soţul meu, care era în apropiere, m-a dus la mal, ajutat în cele din urmă de salvamar. „Îi datorez onoarea! Îi datorez viaţa!" aş putea scrie în stilul de foileton al doamnei Arcis. Dar să-l lăsăm în pace pe Diderot!

A doua zi.

Cuprinsă de emoţie i-am mulţumit lui Christian în cuvinte simple. Cuprins de jenă, aproape batjocoritor, mi-a răspuns: „Nu-mi mulţumi! Îţi datorez mai mult decît o să-ţi închipui vreodată!" Tonul lui m-a uimit, mai mult chiar decît cuvintele, dar pe chipul său, în lumina amiezii, nu am putut citi nimic. Ce-o fi vrut să zică? Nu-mi plac misterele...

3 septembrie

Mi-am reluat lucrul la Canova, care s-a întors din vacanţă. Pregăteşte un text despre etrusci care trebuie predat pe 15 octombrie unei colecţii de artă.

Soţia lui ieşise şi eu eram foarte frumoasă: a încercat cîteva tentative de apropiere pe care i le-am respins cu străşnicie. L-am lăsat cu un aer pleoştit...

Cînd m-am întors acasă am simţit un miros de parfum străin: nu-mi place asta...

6 septembrie

Cineva vine în absenţa mea: divanul din salon e tot îmbibat de un parfum care nu-i al meu. Christian nu bagă de seamă: fumează din ce în ce mai mult, cu nervozitate şi mai are şi un guturai cronic pe lîngă o tuse intermitentă. În schimb, eu am nasul foarte fin! Şi fără a fi de o gelozie bolnăvicioasă, aş vrea să ştiu cam despre ce e vorba. Nu-i firesc ca deja să mă-nşele... Nu-mi miroase bine povestea asta!

10 septembrie

Am simţit din nou parfumul acela care nu ştiu de unde provine, amestecat cu o transpiraţie străină. Sînt extrem de nervoasă. De douăzeci de ori pe zi abia mă abţin să-i pun lui Christian întrebări care mi-ar anula orice şansă de a mai cunoaşte adevărul. Mă înşală între orele 17 şi 19, în timp ce lucrez la Canova. Nu cîştig nimic dacă-i deranjez: aşa ceva nu se mai face în ziua de azi şi nu mi-ar ierta-o. Certurile ridicole lasă cele mai urîte amintiri. Trebuie să mă informez cu discreţie ca să acţionez cel mai bine, în deplină cunoştinţă de cauză.

14 septembrie

Din nou femeia aceea!

Dimineaţa m-am dus la biroul lui Dubreuil: Anchete de orice fel... Mi-am expus cazul unui grăsan care părea şi poliţist şi doctor şi i-am spus limpede că n-am bani de pierdut. Domnul Dubreuil mi-a propus la sfîrşit ca să se instaleze un magnetofon, ceea ce ar face inutile urmăririle costisitoare şi mi-ar dezvălui şi mai multe detalii. Lucrul cel mai simplu, bineînţeles! Am acceptat, împinsă de o curiozitate de care acum mi-e o ruşine amestecată cu teamă. Peste ce-o să dau?

16 septembrie

Specialistul lui Dubreuil a venit după dejun în timp ce Christian dădea lecţii unor candidaţi la bacalaureat.

E un omuleţ amabil, descurcăreţ şi cu capul pe umeri, pe care toată murdăria lumii l-a lăsat indiferent încă din leagăn. A aruncat în apartament o privire critică: n-a întîmpinat nici o greutate ca să ascundă firul şi microfonul. Instalarea aparatelor i-a pus totuşi probleme.

Cei de dedesubt sînt plecaţi la ţară, dar au închiriat o cameră unui tînăr care se ocupă cu cinematografia. Camera asta, pe care doar cîţiva metri o despart de locul unde se petrece acţiunea, va fi postul de observaţie cel mai minunat.

Mîine voi da ochi cu acest personaj...

17 septembrie

Am dat peste un tip înalt şi cam bovin, foarte elegant, care are în mod evident obişnuinţa femeilor şi-i place să le facă mici servicii în speranţa că va trage profituri: exact ce-mi trebuie! E cu atît mai amabil cu cît povestea e înconjurată de mister şi eu sînt drăguţă. Mai lipsea puţin ca să nu-mi mulţumească! A încercat să mă reţină, dar l-am făcut să-şi dea seama că e prea devreme şi că dacă mi-ar face puţină curte, altfel ar sta lucrurile. În clipa asta cred că se linge pe buze închipuindu-şi că timpul lucrează în favoarea lui... Mai poţi să ştii?

18 septembrie

Totul a fost pus la locul lui la începutul după amiezii. E o plăcere să-i vezi la lucru pe specialişti: ce precizie! ce rapiditate! Microfonul este adăpostit după volumele aşezate deasupra divanului-bibliotecă. Firul atîrnă în spatele mobilei, intră sub mochetă, iese în apropierea ferestrei spre care urcă ascunsă de perdea. Apoi răzbate în afară şi se confundă cu cărămizile într-o ultimă metamorfoză, ajunge la fereastra graţiosului nostru vecin şi pătrunde în camera lui. Acolo sînt aşezate fascinantele aparate care în curînd vor capta voci, le vor amplifica, le vor înregistra şi le vor face

cunoscute fanteziei mele în deplina lor autenticitate.

Noul meu prieten a urmărit, plin de speranță, aceste pregătiri: s-a pus în mod fățiș la dispoziția mea, gata să mă susțină iar pe urmă să mă lase să-mi pierd cumpătul și să mă consoleze. În timp ce domnii de la biroul lui Dubreuil îmi arătau cum funcționează magnetofonul și îl încercau, el o făcea pe grozavul cu cunoștințele sale de tehnică. S-a oferit să-mi telefoneze la Canova la 17 și 5 ca să-mi dea un pretext pentru a putea pleca.

Este ora 16 și 20. Specialiștii au plecat; Christian se va întoarce de la Sévres: eu însămi trebuie să mă duc la lucrul meu și să revin imediat într-un taxi. Mă voi închide singură în această încăpere și voi primi prețul integral al operei mele. Presimt că va fi foarte curînd. Nu s-au mai văzut de pe data de 14 luna trecută: au avut timp să-și recapete suflul și să se dorească din nou...

Extras final și integral de pe banda magnetică înregistrată la data de 18 septembrie 1948 de către doamna Magny

Doamna Canova: — Stai jos! Mă scoți din sărite cînd te văd cum te plimbi ca un leu în cușcă. Ar trebui să fii obosit.

. . . .

Rămîne stabilit pentru a doua săptămînă din octombrie.

Domnul Magny: — Cînd încep lucrările?

Doamna Canova: — Pe data de 2. Biroul va fi tapisat din nou cu mătase tip Ludovic al XVI-lea; o să-ți placă...

Domnul Magny: — N-am ajuns încă pînă acolo!

Doamna Canova: — Fără îndoială: mai întîi trebuie să fii achitat!

Magny: — Ți-aș fi recunoscător dacă n-ai glumi în legătură cu asta. Nu tu o să treci prin fața Curții cu juri.

Doamna Canova: — Crezi că riști? Vei fi bărbatul zilei, cel care și-a răzbunat onoarea.

Magny: — Nu de asta e vorba!

Doamna Canova: — Dar de ce e vorba?

Magny: — De conștiința mea.

Doamna Canova: Las-o naibii de conștiință!

Magny: — Fără bancuri proaste! Țin să bagi de seamă că tot ce fac, fac pentru tine și numai pentru tine. O fac fără nici o șovăială, pentru că nu pot trăi fără tine, dar n-am nici un chef să rîd. Să-ți omor bărbatul, mai treacă-meargă: dar pe nevasta mea?

Doamna Canova: — Eu sînt nevasta ta!

Magny: — Nu pentru că mi-e nevastă mi-e silă s-o omor: ci fiindcă este o prostuță plină de farmec care are încredere în mine...

Doamna Canova: — N-o să-i lași răgazul să-și piardă această încredere!

. . . .

Haida de! I-am făcut vînt domnișoarei Sourisseau, ai pus-o pe Beatrice în locul ei, am împins-o în brațele bărbatului meu, ai tîrît-o la primărie, la biserică, i-ai salvat chiar și viața! Doar n-o să stai acuma cu fata asta în brațe, o fată pe care n-o iubești, o fată pe care ai fost nevoit s-o iei de nevastă pentru totdeauna.

Magny: — Fiindcă am luat-o de nevastă ca s-o jertfesc, mă întreb dacă, într-o oarecare măsură, căsătoria nu e nulă...

Doamna Canova: — Așa e! Nu poți să-ți arăți intențiile decît scăpînd de ea... Astfel, procesul tău e cîștigat din oficiu în fața tribunalului din Rote.

Magny: — Foarte nostim!

Doamna Canova: — Nu înțeleg.

Magny: — Mama mi-a scris cam în același sens ultima oară...

Doamna Canova: — Sînt măgulită că avem aceleași păreri... În sfîrșit... ai norocul de a fi fost crescut la Iezuiți și de-a fi rămas marcat. Tu ești un credincios fervent: nu-i din vina ta, dar e un fapt. (Accept întotdeauna faptele.) Și de altfel, asta îmi și place: se știe de la început în ce fel ai să acționezi... Poți deci să omori pe cine vrei iar apoi să ai remușcări... Savoarea religiei este remușcarea. Și așa cum te cunosc, o să ai remușcări, n-avea nici o grijă... O să ai o bătrînețe întreagă la dispoziție ca să-ți regreți greșelile... Haide... batalioane de duhovnici așteaptă să se ocupe de cazul tău. Nu trebuie să iei în rîs mila divină și să-i lași în vacanță. Dumnezeu e în stare de orice... Ca și mine!

Magny: — N-ai crezut niciodată în Dumnezeu?

Doamna Canova: — Se zice c-am fost botezată în religia ortodoxă.

Magny: — Ți-o repet: nu șovăi deloc. Dar a început să-mi fie lehamite. De cîteva luni am impresia că dorm lîngă un cadavru...

Doamna Canova: — Sînt în aceeași situație, dar nu mă plîng deloc. Încă puțină răbdare: se va sfîrși curînd.

Magny: — Ești sigură că Paul o să vină?

Doamna Canova: — Și încă bucuros!

Magny: — Credeam că-nu mai are legături cu nevasta mea.

Doamna Canova: — E foarte probabil, dar ea-i mai place. Mă pricep la astfel de lucruri. Și i-am ales-o și pe gustul lui. O să alerge încoace ca să-și încerce norocul...

Magny: — Îl cunoști bine.

Doamna Canova: — E de preferat.

Magny: — Totul e-n regulă; n-am uitat nimic?

Doamna Canova: — Așa cred... Să recapitulăm: deoarece biroul e în renovare, Beatrice o să lucreze la ea acasă pentru o vreme. Deja s-a înțeles cu bărbatul meu. M-am opus să folosească salonul... Nu va fi deloc uimitor dacă o să vină el însuși aici sub un pretext oarecare.

Magny: — Nu-i deloc exclus, evident...

Doamna Canova: — Sîmbăta seara tu ai obiceiul să iei masa cu părinții tăi la Vincennes.

Simbătă 11 octombrie — asta-i ziua pe care am fixat-o fiindcă întîmplător e sărbătoare la ai tăi...

Magny: — Chiar e nevoie s-o amestec pe mama în povestea asta?

Doamna Canova: — Fără doar şi poate! Trebuie să avem grijă la contraste: juraţilor le plac... În ziua aceea tu vei pleca pe la orele 18,30, puţin mai tîrziu ca de obicei, şi revii pe la orele 19 şi 10 pentru că ai uitat o minunată cutie cu bomboane de ciocolată pe care vroiai s-o duci mamei tale. Doar îi duci destul de des, nu-i aşa?

Magny: — Da.

Doamna Canova: — Nu uita s-o cumperi... şi s-o uiţi! Mai înainte, pe la orele 18,20 îmi dai un telefon iar eu o să-ţi răspund în cabinet, lîngă camera mea. E singurul post telefonic din casă. Bărbatul meu n-a vrut niciodată să aibă telefon în birou: iubeşte liniştea. Fiindcă Beatrice o să fie lîngă tine, o să-ţi anunţi mama că o să fii puţin în întîrziere; iar eu o să-i spun bărbatului meu că nevasta ta doreşte să-l vadă imediat ca să descurce cîteva greutăţi apărute în ultimele pagini: ştii că discursul lui despre etrusci trebuie predat pe 15.

Magny: — Da. Nimeni nu poate auzi convorbirea?

Doamna Canova: — Nimeni. De altfel, va fi o convorbire scurtă şi cît se poate de banală. Încearcă totuşi să nu-mi spui „mamă". Din prudenţă, bărbatul meu o să ia metroul...

Magny: — Eşti atît de bună să nu-i mai spui tot timpul „bărbatul meu"?

Doamna Canova: — Un om care va plăti cu viaţa lui şi cu bunurile lui onoarea de-a mă fi avut are dreptul la titlul acesta: e tot ce pot face pentru el.

Va sosi pe la 18,55. Am cronometrat traseul. Tu soseşti peste un sfert de oră. Îţi descoperi nevasta în neglije împreună cu bărbatul meu, în faţa unei mese cu două tacîmuri (în vreme ce tu mănînci în oraş), lîngă un divan cu aşternutul în dezordine... Iei din sertarul comodei pistolul tău de calibru 7,65 pe care l-ai declarat legal şi care zace acolo de luni în şir, după cum susţin numeroşi martori, şi-i împuşti fără nici o premeditare.

Trage din apropiere şi nu risipi cartuşele: o să fii într-o stare de indignare perfect scuzabilă... Dar nu-i curăţa pe loc. Mai binele este duşmanul binelui! Şi mai ales să n-o cruţi pe femeie. E mai puţin inteligentă, dar mai fină decît bărbatul. Dacă scapă, în curînd o să-nţeleagă.

Magny: — Anunţ mai întîi medicul sau comisariatul?

Doamna Canova: — Un medic. Regreţi imediat şi amar gestul tău: ai rănit grav un confrate, un maestru, un binefăcător, un prieten...

Magny: — La drept vorbind, aşa şi e...

Doamna Canova: — Tot ce se poate... Dar suferinţele tăinuite sînt cele mai convingătoare.

Magny: — După ce i-am omorît, las în dezordine patul şi mai pun un tacîm?

Doamna Canova: — Da. O scurtă ocupaţie manuală te va ajuta să-ţi vii în fire.

Magny: — Dar nu-s nişte complicaţii inutile?

Doamna Canova: — Nu. Sînt amănunte care au valoarea lor în faţa Curţii cu juri.

Magny: — Dar dacă se iau amprentele? Or să-şi dea seama că eu am pus un tacîm şi nevasta mea pe celălalt...

Doamna Canova: — Bineînţeles! Ţi-ai ajutat nevasta şi i-ai pus un tacîm înainte de-a pleca iar pe urmă ea l-a pus pe celălalt: ştiinţa e foarte capabilă să ia amprente, dar încă nu ştie să spună, o oră după aceea, în ce ordine au fost lăsate. Se poate avea încredere în ştiinţă: e în serviciul tuturora!

Magny: — Aşa e!

Doamna Canova: — Ai grijă să fie destule provizii în frigider...

Magny: — La toate te gîndeşti.

Doamna Canova: — Te iubesc.

Magny: — Totul pare a fi pus la punct...

Doamna Canova: — Nu uita că este neapărat necesar ca ea să fie în neglije: e lucrul cel mai important.

Magny: — Nu mai insista.

Doamna Canova: — Insist fiindcă este capital.

Magny: — Şi dacă întîrzie?

Doamna Canova: — E foarte puţin probabil. În cazul ăsta, o luăm de la capăt.

Magny: — Nu crezi c-o să plece imediat?

Doamna Canova: — Nu. E o chestie de psihologie. Mai întîi vor încerca să lămurească încurcătura, pe urmă bărbatul meu va profita de ocazie şi-i va face curte. Nevasta ta s-ar putea să-l invite la masă. Cînd o să ajungi acolo nu m-ar mira ca să găseşti deja două tacîmuri în loc de unul...

Magny: — Îmbracă-te, poate să pice din clipă-n clipă.

Doamna Canova: — Avem tot timpul. E pentru ultima oară cînd ne mai vedem pentru multe luni...

Magny: — Chiar aşa trebuie? Totul îmi pare atît de simplu cînd sînt cu tine...

Doamna Canova: — Sînt totdeauna lîngă tine, chiar şi cînd dormi cu ea.

Înţelege o dată pentru totdeauna că întîlnirile noastre şi chiar discuţiile noastre reprezintă un pericol: singurul din acest caz. Ţi-am cerut întotdeauna să fim cît mai discreţi, dar sîntem în orice clipă în voia hazardului. Nimeni nu poate să prevadă totul. Poliţia şi anchetatorii de la companiile de asigurări îşi cunosc perfect meseria. Ştiu pe de rost toate modurile posibile şi imaginabile de a-ţi omorî aproapele... E greu să mai inventezi ceva în materie...

Slăbiciunea noastră vine din faptul că e vorba despre o crimă din interes, ceea ce se iartă cel mai puțin. N-avem ucigași profesioniști, ca în țările înaintate: trebuie să facem totul cu mîna noastră. În această mică națiune e la fel de greu să dai peste un bun asasin ca și peste un servitor credincios. Dar forța noastră constă în faptul că oferim acestor domni, pe un platou de argint, o crimă în aparență banală, o crimă fără probleme , fără alibi...

Le dăm totul: mobilul, cadrul, victimele, autorul, arma. Vor renunța să caute mai departe și-și vor deschide repertoarul la pagina „Dramă pasională". Dar o crimă care aduce o mică avere e întotdeauna suspectă. În special anchetatorii de la companiile de asigurări vor răscoli totul pentru ca să ajungă la o soluție care să fie în favoarea lor: nu dai din mînă fără să lupți două milioane de franci elvețieni. Trebuie să ne așteptăm ca ei să reconstituie cu minuțiozitate faptele și gesturile noastre din ultimele săptămîni: dacă sîntem fără nici o pată, n-or să poată face nimic contra noastră. Pricepi? Sîntem salvați!

Magny: — Pricep! Și chiar dacă bănuiala vreunei legături ar apăsa asupra noastră, proba că sîntem complici n-o să poată fi făcută numai pentru atîta...

Doamna Canova: — Fără îndoială. Dar procesul tău ar merge prost: cînd jurații sînt uluiți, au obiceiul supărător ca să pedepsească. Asta numesc ei dreptate!

Magny: — Deja procesul nu se prezintă prea bine: două crime!

Doamna Canova: — Sînt de acord că procedeul este puțin cam prea tare pentru vremurile de azi: în zilele noastre nu se mai iubește ca altădată. Cazul tău miroase a alt secol. Dar contextul este totuși foarte favorabil: tatăl tău e primul președinte al Curții de apel, tu ai Crucea de război, viitoarele victime sînt amanți cunoscuți de toată lumea...

Magny: — Măcar ai pus-o la curent în legătura cu asta pe bonă?

Doamna Canova: — Nu. Dar m-am plîns unor prieteni care pot să depună mărturie.

Magny: — Îmbracă-te!

Doamna Canova: — Iar atenția cu care ai înconjurat-o pe Beatrice de cînd v-ați căsătorit va legitima actul... Nu te teme de nimic: o să ai cei mai buni avocați din Paris. O să mă constitui parte civilă... O tragedie frumoasă precum *Cidul!* După cîtva timp, o să ne căsătorim în străinătate...

Magny: — Achitarea mea ar fi și mai sigură dacă nu l-aș omorî decît pe bărbatul tău...

Doamna Canova: — Ce vrei să faci din proasta aia? O complice? Crezi că te poți baza pe ea? Și dacă, să zicem, o să ne asigurăm bunăvoința ei, cît crezi c-o să ne coste? N-o să dau nici un ban decît dacă nu voi avea încotro. După tine, banul îl iubesc cel mai mult.

Magny: — Poate chiar mai mult decît pe mine!

Doamna Canova: — N-ai decît să te plîngi. Banii mei sînt și ai tăi. De ce n-ai încredere?

Magny: — În situația în care mă aflu... La drept vorbind, nu-ți pricep această pasiune pentru bani...

Doamna Canova: — Pentru o femeie, banul înseamnă libertatea de a-și acorda favorurile numai bărbaților care-i plac, iar această libertate n-are preț...

Magny: — O plătesc cam scump!

Doamna Canova: — Am șters-o!

Magny: — Nu ți-ai parcat mașina prea aproape de casă?

Doamna Canova: — Știi doar prea bine că o las la cinci minute de mers și niciodată în același loc... Și, în plus, portăreasa ta e beată de la orele unsprezece dimineața!

Magny: — Lasă-ți voaleta jos!

Doamna Canova: — Mai întîi sărută-mă!

....

În ceea ce privește amprentele, nu uita să le ștergi pe-ale mele în toate încăperile. E mai prudent: nu poți să știi cît timp se păstrează. Doar una să se găsească și asta ne-ar costa scump.

Mai sărută-mă o dată!

Jurnalul doamnei Christian Magny (Urmare)

21 septembrie

Acum îmi este cu mult mai bine... La prima audiție n-am înțeles întru totul: era ceva așa de extraordinar, vocile atît de ciudate, totul se desfășura atît de repede! A trebuit să ascult de mai multe ori... și tot m-am mai gîndit o clipă la o capcană, la o glumă pe care mi-au pregătit-o ca să mă pedepsească, fiindcă am vrut să-i surprind...

Către orele 22, cînd s-a întors cineastul eram pe punctul de a-mi reveni din aceste orori. Aveam un aer complet rătăcit: a simțit imediat că n-aveam chef de glumă și întrebările i-au murit pe buze. Am lăsat aparatul, am vîrît banda cu înregistrarea în poșetă și am șters-o cît am putut de repede.

Pe trepte mi s-au înmuiat genunchii. Pînă atunci încercasem să înțeleg și să mă gîndesc așa că nu avusesem timp să mi se facă frică. Dar deodată reacția fu teribilă: am rămas o clipă gîfîind și scuturată de frisoane, sprijinindu-mă de balustradă. Oamenii urcau și coborau privindu-mă cu curiozitate. Un domn între două vîrste mi-a pus vorbe cu subînțeles... În cele din urmă m-am stăpînit și-am urcat ultimele trepte pînă la căminul meu... Mi-a venit deodată ideea că avînd banda cu înregistrarea deveneam dintr-o dată

invulnerabilă. Ațițată de această constatare am deschis ușa cu siguranță și am primit primul șoc.

Christian era tot acolo și mă aștepta neliniștit. Deja mă vedea victima unui accident și probabil că se îngrozea la ideea urmărilor inevitabile: funeraliile unei femei pe care n-a omorît-o, o nouă căsătorie la biserică, un nou voiaj de nuntă... Ușurarea pe care a simțit-o mi-ar fi făcut plăcere în alte împrejurări...

I-am dat prima explicație care mi-a trecut prin minte și el a părut să fie mulțumit.

În timp ce făcea zgomot prin bucătărie pregătindu-mi micul dejun, am scos din priză microfonul: era inutil ca vecinul nostru să profite de intimitatea noastră. M-am obișnuit mai repede decît credeam cu această situație neobișnuită — poate pentru că nu mi-am iubit cu adevărat bărbatul. Bucuria de a ști în timp ce el habar n-are mi-a dat gustul sălbatic al mistificării...

La sfîrșitul mesei am luat o poză romantică și i-am spus pe un ton convingător:

— O să mor tînără...

A lăsat să-i scape para pe covor.

— De ce zici asta?

— Nu știu de ce... e ca un presentiment...

S-a străduit din răsputeri ca să mă distreze devenind aproape simpatic. Dar la cafea, cu ochii ațintiți în ceașcă și mimînd profunzimea, am adăugat:

— Mi-e frică... am visat în noaptea trecută că sînt mîncată de viermi...

Efectul era puțin cam căutat, dar starea subiectului putea să permită o astfel de îndrăzneală. Am ales momentul cînd pacientul meu încerca să ia o bucățică de zahăr: a lăsat-o să cadă cu zgomot...

— E absurd!

— Ah!

I-a fost tare greu să-și bea cafeaua dar nu l-am slăbit nici o clipă: i-am vorbit despre morții care se întorc... I-am asigurat cu dragoste că, orice s-ar întîmpla, o să-i fiu mereu în apropiere...

Dimineața mi-a dat curaj și chiar m-a inspirat: am dat telefon domnului Dubreuil ca să-l rog să aducă la etajul de dedesubt materialul necesar pentru a reproduce banda magnetică originală.

Operația a fost făcută la aceeași oră ca și precedenta, dar într-o atmosferă foarte diferită, aproape veselă. Planul meu îi distra mult pe acești domni de la biroul lui Dubreuil, de obicei plictisiți, și-l făcea pe vecinul nostru să freamăte de plăcere. Dacă ar putea ști!

Pînă la urmă am instalat difuzorul în aparatul de radio. Christian, ignorant în materie, va fi incapabil să descopere vreun lucru anormal. Ideea mi-a adus aminte de *Scrisoarea* lui Poe.

Pe urmă l-am dat pe ușă afară pe tînărul meu vecin și am început să lucrez. Am făcut puțin teatru la viața mea, așa că am realizat un montaj excepțional. Am concentrat într-o nouă bandă cîteva extrase din cea veche, într-un crescendo savant. Am ajuns la un amestec indescriptibil de gemete de dragoste, de planuri sîngeroase, de filozofie ieftină, de murmure obscene. Am intercalat între ele reproșuri timide, țipete de abandon, ritual nupțial, versete alese din Noul Testament. Cîteodată am lăsat pauze de o liniște apăsătoare; alteori am înregistrat în chip de acompaniament cîteva măsuri la orgă din *Marșul funebru* al lui Chopin, pe care l-am descoperit în discoteca gazdei mele. Întregul montaj era conceput ca să fie difuzat atunci cînd e liniște și să fie nevoie să ciulești urechea ca să-l auzi. Dar cîteva cuvinte mai încărcate de sens se detașau în context cu o forță imprevizibilă și trebuiau fără doar și poate să șocheze. Terminam și mai fățiș, cu o voce limpede în care vroiam să strecor o indignare metafizică... Strigam: Și va veni ca să-i judece pe cei vii și pe cei morți...

Trebuie să fi fost ora cinci. I-am telefonat lui Canova ca să mă scuz și apoi am început să fac copii integrale ale bandei originale. Am lucrat așa pînă la cină și din cînd în cînd febra mea de creație fiind în scădere, o frică fără sens mă cuprindea...

Dar această recoltă de benzi magnetice trebuie să fie cea mai sigură apărare... Ieri am închiriat un safe la bancă și le-am pus acolo. Chiar dacă Christian va afla de ele nu va mai putea face nimic contra mea...

Seara, cînd m-am întors de la Canova, am stabilit legătura între cele două apartamente și-am dat drumul magnetofonului; cineastul meu, fiind plecat pentru cîteva zile, mi-a lăsat cheile. Am avut timp să urc pînă la etajul superior și să iau o înfățișare cît mai firească înainte ca să înceapă audiția, deoarece am lăsat la începutul benzii un spațiu liber.

Christian, pe jumătate lungit pe divan, recitea un dialog al lui Platon. Era încălțat cu papuci și m-a primit cu o veselie prefăcută:

— Ești foarte drăguță în seara asta... Ei? Ai sfîrșit cu ideile tale negre?

— Pe de-a-ntregul, dragul meu, am fost o proastă.

— Ei! Se poate întîmpla oricui... Sînt zile în care îți închipui niște lucruri...

Nu m-am putut împiedica să nu rîd din toată inima și el mi-a urmat exemplul cu o dezlănțuire care a făcut veselia noastră și mai mare.

În cele din urmă am luat o revistă și m-am așezat în fața lui. Nu mai aveam mult de așteptat...

Ședința a început cu scîrțîitul plîngăcios al somierei: la început imperceptibil, pe urmă din ce în ce mai tare... Smuls din lectura *Banchetului*, Christian a aruncat pe

furiș o privire divanului într-o stare de perplexitate comică: asta-i aducea aminte de ceva... Nu peste mult timp m-a întrebat cu un glas șovăitor:

— N-auzi nimic?

I-am aruncat o privire complet neutră. În disperare de cauză s-a așezat într-un fotoliu și s-a prefăcut că-și începe din nou lectura, dar ochii îi erau ficși și nu mai întorcea paginile.

Am cunoscut atunci o clipă pe care merită s-o trăiești: ce plăcere, pentru o viitoare victimă, să-și terorizeze ucigașul, fără ca el să priceapă ceva! Și i-ar fi trebuit geniu ca să devină bănuitor! Cum ar fi putut admite că am urmărit și am înregistrat întîlnirea lor, că am realizat din ea un montaj bine gîndit, și că la etajul de dedesubt o bandă magnetică se desfășoară fără grabă, indiferentă la spaimele lui!

Puțin cîte puțin, groaza îl cuprindea tot mai tare, îi răpea orice putere de a judeca. Îmi dădeam seama de asta după crisparea mîinilor lui pe carte, după nemișcarea neliniștitoare a trăsăturilor de pe chipul său, după tensiunea în care se afla toată ființa lui, străbătută de șușotelile de dincolo de mormînt care îi readuceau în memorie amintiri încă proaspete și pe care era prea laș ca să le privească în față.

Din cînd în cînd, încerca să iasă din coșmar, să revină într-un univers pe mica lui măsura și mă întreba:

— Am impresia că zgomotele astea vin de la radio.

Iar eu, cu îngăduință, cu o bănuială de neliniște, îi răspundeam fără nici un zîmbet:

— Aparatul e închis, dragul meu.

Se scula, lovea aparatul fără convingere, cu aerul de a-și cere scuze:

— Chiar n-auzi nimic?

— Nu... Ce-auzi de fapt?

Îi vorbeam ca unui copil, încercînd să-i abat atenția. Dar el îmi spunea să tac, pradă chinului său...

În cele din urmă îl lăsă cît colo pe Platon, se așeză din nou și rămase nemișcat, fără să îndrăznească să ridice ochii spre mine...

— Vrei un coniac?

Dar el nu mă mai auzea, rămînînd într-o stare de prostrație, cu pleoapele lăsate. Cînd doamna Canova suspină: „Nu sînt rea" el își astupă urechile cîteva secunde și chipul său exprimă oroarea. Într-adevăr, femeia aceea avea dreptate: nu era rea. N-avea nici bucuria de a face pe cineva să sufere și nici pe aceea de a-i face plăcere.

Vocile tăcură după declarația mea finală, care însă n-a obținut succesul scontat. Transpirația izvora de sub părul blond al lui Christian care nu băga de seamă. Am avut o ultimă inspirație:

— Parcă aud ceva... ca niște murmure.

M-am aplecat, plină de interes, spre radioul mut.

S-a trezit dintr-o dată:

— Imposibil! Nu mai aud nimic!

— Ah! Crezi?

L-am dărîmat fără măcar să-și dea seama. Palid ca un spectru s-a tîrît spre telefon, a căutat în agendă cu febrilitate și a sunat la un doctor la întîmplare:

— Urgent! Da! Mă simt foarte rău... e vorba de un fenomen de halucinație... am febră...

S-a culcat fără să mănînce. Medicul nu i-a adus nici o alinare. Noaptea, temperatura a urcat și a început să delireze. Am profitat de acest răgaz ca să recuperez și să distrug banda pe care o montasem.

Dimineața, vizita altui doctor: de data asta un specialist pe care l-am ales eu. Modul cum se desfășurau evenimentele nu-mi plăcea deloc: dacă înnebunea nu mai puteam să-l înspăimînt...

Dar m-am speriat degeaba. Deja se simțea mai bine cînd l-a examinat. Temperatura a început să scadă, a început să aibă logică în idei.

Pînă la urmă s-a liniștit. Mi-am dat seama că un notar e mai sigur decît un safe. M-am hotărît să duc cît mai repede la un birou de avocați cunoscut, sub formă de testament, benzile revelatoare, însoțite de acest jurnal și de o copie manuscris a îngrozitoarei lor discuții: în cazul în care benzile s-ar deteriora, mărturia mea va rămîne.

Extras din La Depêche, **12 octombrie 1948**
Dramă din gelozie în strada Passy

Ieri seară, puțin după ora 19, domnul Paul Canova, conferențiar la Sorbona, a fost doborît cu mai multe focuri de pistol la domiciliul secretarei sale, doamna Christian Magny, de către soțul celei din urmă, asistent la Facultatea de litere, care revenise acasă pe neașteptate.

Cu tot ajutorul medical oferit imediat și pe care, plin de remușcări, însuși ucigașul l-a cerut, domnul Paul Canova a murit în această dimineață la orele patru, la clinica americană din Neuilly unde a fost transportat de urgență.

Domnul și doamna Magny sînt în prezent reținuți la Poliția judiciară, de către comisarul Minjaud, pe care încă nu l-am putut aborda pînă acum.

Fără îndoială, această penibilă poveste va stîrni o vie emoție în mediul universitarilor în care cei doi se bucurau de cea mai mare stimă.

Comisarul Minjaud a anunțat o posibilă conferință de presă la sfîrșitul după-amiezii. Atunci vom putea oferi cititorilor noștri mai multe amănunte, dar e greu de crezut că vor avea loc dezvăluiri senzaționale.

Paris, 13 octombrie 1948

Doamna Paul Canova
către domnul director
al Asigurărilor din Lausanne

Domnule,

Vă rog să aveţi amabilitatea ca să păstraţi pînă la noi ordine sumele ce mi se cuvin în urma dispariţiei brutale a soţului meu. Sînt la fel de puţin informată ca şi el în legătură cu chestiunile de finanţe şi îmi vor fi necesare cîteva luni ca să iau hotărîrile ce se impun. Oamenii mei de afaceri mă sfătuiesc să plasez din nou fondurile la dumneavoastră: îmi vine să cred că aceasta este o soluţie nu numai elegantă, dar şi profitabilă. Pînă atunci, vă rog să evaluaţi ce capital mi se cuvine.

Vă rog să primiţi...

Paris, 13 octombrie 1948

Doamna Paul Canova
către domnul director
al Asigurărilor din Paris

Vă rog să binevoiţi a trece în contul meu suma de cinci sute de mii de franci necesari pentru cheltuielile în urma decesului soţului meu. Vă rog ca să păstraţi restul de 19 500 000 franci care mai rămîn. Nu am în vedere nici un alt plasament avantajos şi preconizez pentru viitorul apropiat un nou contract cu compania dumneavoastră.

Vă rog să primiţi...

Lausanne, 13 octombrie 1948

Şeful Serviciului Daune
al Asigurărilor din Lausanne
către
Şeful Serviciului Daune
al Asigurărilor din Paris

Obiectul: cazul Canova

Domnule,

În urma morţii recente a clientului dumneavoastră, domnul Paul Canova, care era şi clientul nostru, îmi permit să vă reamintesc importanţa participării pe care Compania de Asigurări elveţiene o are în acest caz.

Am renunţat să mai trimitem proprii noştri experţi, avînd deplină încredere în cei ai dumneavoastră care mai au şi avantajul să acţioneze într-un mediu familiar lor. Totuşi ţinem să contribuim la cheltuielile anchetei făcute şi în interesul nostru.

Vă vom fi recunoscători dacă ne veţi ţine la curent cu precizie în legătură cu mersul cercetărilor: nu putem refuza să plătim asigurarea fără motive grave.

Veţi găsi alăturat copia unui raport întocmit în 1924, înainte de semnarea contractului şi care poate că vă va fi de folos. Semnatarul acestui raport, fostul inspector Pierre Rousseaux, e în prezent Directorul nostru general adjunct şi urmăreşte cazul cu cea mai mare atenţie.

Vă rog să primiţi...

Paris, 19 octombrie 1948

Şeful Serviciului Daune
al Asigurărilor din Paris
către
Şeful Serviciului Daune
al Asigurărilor din Lausanne

Obiectul: cazul Canova

Domnule,

Veţi găsi alăturat copia unui prim raport care a fost întocmit de către experţii noştri.

Precizez că am însărcinat cu acest caz pe inspectorii noştri cei mai experimentaţi, care au obţinut cel mai bun sprijin al poliţiei şi şi-au asigurat serviciile unui birou de anchete dintre cele mai reputate din Paris.

Acest raport este semnat de inspectorul André Beluin, căruia i-am încredinţat conducerea cercetărilor.

În cazul în care vor interveni noi elemente, o să vi le facem cunoscute imediat şi rămînem în continuare la dispoziţia dumneavoastră ca să vă dăm, pe cît posibil, toate lămuririle suplimentare despre orice amănunt.

*

De la prima mea întîlnire cu comisarul Minjaud, însărcinat cu ancheta acestui caz, i-am atras atenţia asupra contractelor existente şi asupra urmărilor pe care le implică. Comisarul s-a arătat foarte interesat de ceea ce i-am spus şi subliniez că şi eu şi colaboratorii mei am găsit la poliţia judiciară cea mai mare înţelegere şi cel mai mare sprijin.

Eventualitatea unei legături între doamna Canova şi menajul Magny a fost în mod firesc avută în vedere de la început şi n-am neglijat nimic ca s-o pun cît mai în evidenţă.

Prezint mai întîi cîteva informaţii despre acest trio:

Beneficiara: Fără mijloace de existenţă cunoscute pînă la căsătoria sa din iulie 1947. Împrejurările în care l-a cunoscut pe domnul Canova nu sînt nici ele ştiute. Purtare în aparenţă ireproşabilă. E de o frumuseţe excepţională.

Domnul Christian Magny: S-a născut la 9 iunie 1913 la Tours într-o familie de magistraţi. Are cinci fraţi şi surori. Studii secundare la Iezuiţii din Tours. Studii superioare la Sorbona. Licenţă în istorie şi geografie în 1937. Predă în licee din provincie pînă la război. Prizonier între anii 1940—1943. Asistent la Sorbona în acelaşi an. Cursurile lui sînt apreciate. Duce o viaţă simplă, fără dificultăţi financiare notabile. S-a căsătorit în iulie anul trecut cu domnişoara Beatrice Manceau, cu toată împotrivirea familiei lui. N-are nici un interes direct din moartea asiguratului. Băiat frumos.

Doamna Christian Magny: Născută la Paris la 3 ianuarie 1928 într-o familie de mici funcţionari. Unicul copil. Îşi pierde părinţii prematur. Are un tutore destul de

neglijent. In clipa de față se pregătește pentru o licență în istorie la Sorbona. Are diplomă de stenodactilografie. În luna iunie a intrat ca secretară la domnul Canova. Își păstrează slujba și după măritiș. A dus o viață destul de liberă înainte de acest eveniment.

*

În primul rînd ne-am apucat să studiem în amănunțime împrejurările în care s-a produs crima, încercînd să dăm peste o stîngăcie care să ne dezvăluie ceva.

Din nenorocire, un lucru este fără nici o îndoială: doamna Magny a fost amanta clientului nostru. Avem în legătură cu acest fapt mai multe mărturii care concordă întru totul și asupra cărora nu insist. Aceste legături au existat înainte de căsătorie și au continuat și după ea. Am găsit probe deosebit de semnificative în ultimele zile ale lui septembrie și cu începere de la 4 octombrie, dată la care domnul Canova s-a prezentat la doamna Magny în absența soțului ei, sub pretextul că vrea să urgenteze lucrările de istorie care nu se mai puteau ține la domiciliul asiguratului din pricina biroului aflat în renovare. O nouă vizită la 7 octombrie, tot în absența soțului.

Doamna Magny era în neglije, masa era pusă pentru două persoane, patul era în dezordine cu toate că domnul Canova nu sosise decît de vreo douăzeci de minute și în sfîrșit victima avea urme de ruj pe buze și-și scosese haina. Aceste două ultime fapte au mai mare valoare decît precedentele, care ar fi putut fi rezultatul unei puneri în scenă ulterioare. Nimic n-o împiedica, desigur, pe doamna Magny să sărute trupul doborît cu toate că ideea e cam macabră și cere un remarcabil sînge rece, dar în orice caz, gloanțele ar fi străpuns haina. Într-un cuvînt, faptele se leagă între ele.

Dacă măcar drama ar fi coincis cu indispoziția lunară a doamnei Magny, lucrurile ar fi dat mult de bănuit, fiziologia fiind atunci în contradicție cu ținuta celor implicați. Dar doamnei Magny îi place mult să înoate și sînt martori care susțin că în ajun au văzut-o la o piscină pariziană unde a rămas în apă mai bine de o jumătate de oră...

A trebuit deci să părăsim această pistă care ne-ar fi oferit mari posibilități... S-ar putea ca doamna Magny să fi jucat în asasinat rolul unui instrument: o ipoteză care nu mulțumește pe nimeni, dar care nu trebuie uitată.

Arma crimei, un pistol de calibrul 7,65 declarat, se găsea în sertarul unei comode, unde diverse femei de serviciu care au făcut menajul în ultimele luni ne-au asigurat că l-au zărit deseori. El a fost cumpărat în decembrie 1947 de la un armurier de pe Calea Operei.

Un alt amănunt ciudat: domnul Magny n-a negat că a încărcat arma cu muniție nouă în septembrie — muniție furnizată de altfel de același negustor. Vroia, ne-a spus el, să se poată baza pe o bună funcționare, cartușele învechindu-se repede și dînd din pricina asta rateuri. Pulberea folosită la această armă se păstrează mai mult de doi ani, cu condiția să fie ținută la loc uscat. Un astfel de exces de precauție ne-a surprins... În orice caz, domnul Magný trebuie să fie satisfăcut de felul cum a funcționat arma.

Ne-am străduit atunci să cercetăm ce-a făcut acest domn între ora de plecare atestată la garaj, 18,20, și întoarcerea sa acasă la 19,20 cînd a făptuit crima. Ar fi putut comite eroarea copilărească de a aștepta momentul fatal prin împrejurimi, dar nu ne prea venea să credem, iar domnul Magny ne-a scutit el însuși de povara unor cercetări: ne-a declarat că pe la 18,45 s-a oprit cîteva minute într-o cafenea ca să ia aperitivul și să-și cumpere țigări. Vînzătorul care ține dugheana și care-l cunoaște de multă vreme, i-a confirmat spusele. ... Cînd s-a reîntors la mașină domnul Magny ar fi remarcat absența bomboanelor de ciocolată pe care dorea să le ofere mamei sale și s-ar fi hotărît să se-ntoarcă din drum.

Această cutie cu bomboane, cumpărată în ajun la „Marchiza de Sevigné", a fost într-adevăr descoperită în apartament, în același sertar unde se găsea și revolverul. Deoarece ne-am exprimat mirarea că s-a întors acasă pentru un asemenea fleac, a susținut că în seara respectivă era nunta de aur a mamei sale și pentru nimic în lume n-ar fi vrut să ajungă acolo cu mîna goală. (Ne-am informat, lucrurile stau într-adevăr așa.) Și-ar fi putut procura din împrejurimi o altă cutie, dar ne-a precizat că nu e bogat și că ciocolata l-a costat foarte mult. Mai neobișnuită este oprirea pentru consumarea unui aperitiv, din moment ce de obicei nu bea, ca și cum procedînd astfel ar fi ținut să se facă remarcat.

Aș califica astfel acest aspect al anchetei noastre: destul de puțin firesc, dar verosimil...

Dimpotrivă, atitudinea cuplului Magny după crimă a fost extrem de acceptabilă, dacă nu cumva chiar exemplară. La ora 19,25 bărbatul a cerut o ambulanță, pe urmă a anunțat poliția care a venit prima. Domnul Canova, lovit de patru gloanțe, zăcea pe pat, pansat cu stîngăcie de către femeie. În clipa în care a fost transportat, muribundul și-a recăpătat cunoștința și a strigat limpede: „Sînt un ticălos! Am meritat-o! Dumnezeule, ai milă de mine!" N-a mai spus nimic care să aibă vreun sens.

Această declarație este departe de a fi favorabilă intereselor noastre. Am fi putut spera la altceva: cîteva vorbe care să lase să se înțeleagă faptul c-a mirosit o mașinațiune. Dimpotrivă, atitudinea lui n-a făcut decît

și mai evidentă natura raporturilor pe care le avea asiguratul cu doamna Magny și, pornind de-aici, eforturile noastre nu sînt cu nimic ușurate...

Cu toate acestea, plutește o grea bănuială, una din cele mai convingătoare pe care o avem, cu toate că din nenorocire nu putem trage din ea cine știe ce profit: vreau să vorbesc despre uimitoarea concordanță pe care am observat-o între stenogramele interogatoriilor domnului și doamnei Magny, la poliția judiciară. Însuși comisarul Minjaud ne-a atras atenția asupra acestui lucru. Mi-a spus cînd mi-a prezentat dosarul: cei mai mulți vinovați se condamnă singuri prin contradicțiile dintre declarații; aceștia doi nu sînt departe de a fi condamnați din pricina acordului lor deplin! Într-adevăr, cele mai mărunte amănunte au fost reținute în același fel de cei doi, și cîteodată descrise cu aceiași termeni, ca și cum ar fi făcut în prealabil o repetiție...

Altfel, crima însăși ne oferă puține lucruri: e de o simplitate liniară...

Mă ocup acum de partea cea mai importantă a cercetărilor noastre: examenul relației dintre beneficiară și criminal. Dacă e vorba de o crimă din interes, e evident punctul cel mai slab al adversarilor noștri.

Această anchetă neobișnuită pornea sub auspicii favorabile fiindcă domnul Magny, fiind un colaborator al asiguratului, avea intrare liberă în casa din Calea Observatorului. Ne-am gîndit la început că ar fi putut abuza într-un mod suspect de acest privilegiu, că imprudențe semnificative ar fi putut fi remarcate de către personalul din casă sau de către vecini. Dar orice căutări in acest sens au fost zadarnice. Dacă au fost relații intime între doamna Canova și domnul Magny, locul întîlnirilor n-a fost niciodată apartamentul soțului, nici măcar ocazional.

Ne-am îndreptat atunci cercetările în strada Passy. Am prezentat fotografia doamnei Canova unei portărese total abrutizate, locatarilor imobilului, negustorilor din împrejurimi, farmaciștilor..., însă fără nici un succes. Mașina ei n-a fost văzută de nimeni în cartier. N-a plătit nici o contravenție pentru depășirea limitei de parcare. Proprietarii de garaje care lucrează în apropiere n-au avut niciodată nimic de-a face cu ea.

Totuși, se poate reține ceva: femeia care face menajul ne-a semnalat că soții Magny, de obicei destul de neglijenți, au fost cuprinși de o veritabilă febră de a face curat în săptămînile de dinaintea crimei...

În orice caz, amprentele au fost luate zadarnic de către poliție în toate încăperile, chiar și în bucătărie și în baie: și zadarnic și în mașina doamnei Canova, în mașina presupusului ei amant pînă la proprietatea de la țară a asiguratului, la Fontainebleu, unde domnul Magny susține că n-a fost niciodată.

Această vilă ne-a reținut cîtva timp atenția: fotografia ucigașului am prezentat-o paznicului, vecinilor, furnizorilor... Nici un rezultat.

Dacă de adulter a fost vorba — acesta s-a comis în casa din strada Passy: ar fi fost o soluție simplă. Această stradă e foarte aglomerată: e de-ajuns să fii precaut și să ai puțin noroc ca să nu te observe nimeni.

Am presupus întîlniri în diverse locuri mai mult sau mai puțin elegante din capitală și din împrejurimi și am făcut mult zgomot pentru nimic. Fără îndoială, doamna Canova și prezumtivul ei complice au fost văzuți, în octombrie, la restaurantul unui mare hotel, dar registrele nu au înregistrat prezența lor în noaptea care a urmat, sub numele lor sau sub nume de împrumut. Ca să fim siguri, am verificat existența a 71 de cupluri... Împricinații au declarat și unul și altul că nu-și amintesc de această seară. Totuși, ei au precizat că o asemenea întîlnire n-ar fi fost deloc neobișnuită, fiindcă domnul Canova, prins de lucrările lui și foarte puțin monden din fire, i-ar fi cerut cîteodată domnului Magny ca să iasă cu soția lui... Defunctul nu risca să-i contrazică...

În sfîrșit, am reconstituit din aproape în aproape modul cum și-au folosit timpul cei doi suspecți în săptămînile care au precedat crima, cu speranța că vom da peste coincidențe inexplicabile, dar norocul nu ne-a surîs. Percheziţiile pe care le-a efectuat poliția în casa din Calea Observatorului, în casa din strada Passy și chiar și în vila din Fontainebleau nu ne-au permis să descoperim nici măcar un singur document compromițător... Anchetă negativă și la bănci unde toate mișcările de fonduri s-au dovedit a fi normale, fără a mai vorbi de cecurile poștale: dacă doamna Canova dădea bani unui amant, sau primea bani, operația se făcea direct.

Din clipa în care domnul Magny a fost lăsat în libertate provizorie, liniile telefonice și corespondența au fost controlate de către poliție. Doamna Canova și el însuși au fost urmăriți fără încetare. Doamna Magny n-a fost pierdută nici ea din vedere. Această supraveghere n-a dat nici un rezultat pînă acum și e puțin probabil că va fi încununată de succes...

În disperare de cauză și dorind să-mi iau o piatră de pe inimă, i-am înregistrat vocea domnului Magny, i-am dat banda lui Jouvence, un imitator cunoscut, ca s-o studieze și i-am cerut acestui artist să-i telefoneze doamnei Canova la 16 octombrie pe la ora 20.

Eram cu comisarul la masa de ascultare. Suspecta a ridicat telefonul și a zis: „Alo?" Jouvence a răspuns: „Sînt eu, Magny!" A urmat o tăcere lungă. „Ce doriți?" „Trebuie să te previn... au descoperit o amprentă pe bideu."

A urmat o tăcere şi mai lungă şi apoi doamna a mai adăugat înainte de a trînti receptorul în furcă: „Amprenta unei fese?"

La urma urmei, aceste cercetări se soldează pînă acum cu un eşec aproape total. Cîteva inexactităţi ne pot face să ne gîndim că sîntem pe calea cea bună, dar nimic precis încă nu ne-ar permite să deschidem un proces. Beneficiara a crezut că e abil să adopte o atitudine dezinteresată: e de prevăzut că se va arăta în adevărata lumină după ce ucigaşul va fi achitat. Dacă nici un fapt nou nu va apărea de-acum încolo, va fi inevitabil pentru companiile de asigurări să se supună cererilor ei de încasare a banilor.

După părerea mea, numai împărţirea cîştigurilor între cei doi sau trei complici pe care-i bănuim are şanse să dezvăluie amănunte revelatoare. Doamna Canova poate că va refuza să împartă banii... E greu de spus, în acest caz, cine are superioritatea asupra celuilalt şi mai ales care ar putea fi garanţiile doamnei Magny dacă ea e amestecată în asasinat; dar e posibil ca unul dintre parteneri, decepţionat, să comită un gest necugetat... Pentru noi, va fi fără îndoială puţin cam prea tîrziu, dar sume atît de mari nu se delapidează în cîteva săptămîni şi un proces de recuperare, bine pregătit, poate să ne dea mari satisfacţii.

Scena nu se va însufleţi decît atunci cînd vom arunca momeala... Pînă atunci, să ne prefacem că dormim, dar să nu dormim decît c-un ochi...

În aparenţă, avem de-a face cu tipi deosebit de abili: onorabili, cultivaţi, răbdători. Ei au avut la dispoziţie mai multe luni ca să pună la punct o crimă inatacabilă juridic, evitînd în general complicaţiile subtile din pricina cărora sînt de obicei prinşi intelectualii. Avem de-a face cu un ucigaş de un fel inedit: un tip prudent, care pare să fi prevăzut rînd pe rînd crima, arestarea şi achitarea lui... Singura noastră şansă e să aşteptăm. Mai devreme sau mai tîrziu adversarul poate comite o greşeală! Atunci vom profita de ea.

Pledoaria avocatului Gustave Fleury însărcinat cu apărarea lui Christian Magny înaintea Curţii cu juri

5 februarie 1949

...Astfel, domnilor, vi se cere fără convingere o pedeapsă din principiu, iar eu vă zic, tot în numele principiilor, dar de data aceasta în numele principiilor superioare: achitaţi-mi clientul! Nu vă încărcaţi conştiinţa cu o asprime nenorocită pe care aţi regreta-o, o severitate pe care unii ar putea s-o judece contra moralei tradiţionale de care ne prevalăm, această veche morală care şi-a dovedit valabilitatea şi are în continuare drept la respectul nostru.

Fără îndoială, viaţa umană e sacră şi încă şi mai mult acele vieţi consacrate ştiinţei.

Dar onoarea, domnilor? Ea nu e de asemenea sacră? Părinţii noştri nu ne-au învăţat să-i dăm în orice împrejurare primul loc? Nu e vorba aici de acea onoare mondenă, de suprafaţă, ci de un sentiment inseparabil al demnităţii noastre care este liantul organismului social, care este expresia perenităţii căsătoriei ca uniune de familii, care într-un cuvînt este a dumneavoastră ca şi a celui acuzat.

Vă rog să vă imaginaţi, domnilor, acea seară dramatică.

Omul pe care aveţi greaua responsabilitate de a-l condamna sau de a-l achita aleargă spre mama lui cu inima uşoară. Pentru acea cină, care sărbătoreşte nunta de aur a mamei lui bătrîne, se pregăteşte în felul lui: pe drum îşi aduce aminte de copilărie, îşi aduce aminte de căminul unde i-au fost date atîta vreme exemple de nepieritoare virtuţi provinciale... Regretă că a lăsat acasă o femeie pe care familia lui a judecat-o în pripă şi n-a acceptat-o...

Reconfortat totuşi de primirea iubitoare care îl aşteaptă îşi continuă drumul printr-un Paris atît de armonios unde se simte la locul lui...

Închipuiţi-vă însă acuzatul cîteva clipe mai tîrziu... Neliniştit deja, cu inima bătînd înnebunită, mînuind o cheie într-o uşă pe care complicii au încuiat-o. Nu mai insist asupra spectacolului care-l aşteaptă: este aici o văduvă pe care trebuie s-o menajăm. Dar închipuiţi-vă care ar putea fi reacţiile unui om cinstit în faţa unei scene atît de neaşteptate... Ce vede el? Femeia lui, propria lui femeie pe care a dorit s-o aibă de soţie cu toate împotrivirile celorlalţi, o femeie pe care a copleşit-o cu tandreţe şi atenţii, asigurîndu-i onoarea cu dragoste, această femeie e acolo, numai cîteva luni după căsătorie, în braţele unui amant! Şi nu-i vorba de orişice amant: e, pentru el, mai înainte de toate, un prieten şi un maestru, în care a avut pînă atunci o încredere oarbă!

Ah! domnilor, cîţi dintre noi ar putea răspunde de faptele sale într-un asemenea moment!

Cutia cu bomboane de ciocolată pe care clientul meu s-a întors s-o ia pentru mama lui e la îndemînă, într-un sertar... Dar el îşi aduce aminte de-a fi zărit în ajun o armă uitată acolo de mai bine de un an... Şi ireparabilul e comis! Iar ~~îngrijirile pe care~~ acest ucigaş ciudat, deodată liniştit, i le acordă victimei nu vor putea decît să întîrzie sfîrşitul fatal.

N-am să vă descriu regretele acuzatului: ele sînt destul de evidente. Sfîrşind, am să mă mulţumesc să vă aduc aminte ultimele cuvinte ale domnului Canova, cuvinte care

sînt dintre acelea care nu se uită: „Am meritat-o! Dumnezeule, ai milă de mine!"

E rîndul dumneavoastră acum, domnilor, ca să aveţi milă de un asemenea ucigaş. Nu fiţi mai duri cu el decît a fost însăşi victima! Remuşcările sînt de-ajuns ca să ne pedepsească. Nu vă simţiţi obligaţi să mai atentaţi încă o dată la onoarea noastră. De-acum încolo nu mai e în puterea noastră s-o răzbunăm!

Paris, 5 februarie 1949

Avocatul Gustave Fleury
către domnişoara Suzanne Valençais
artistă lirică

E.V.

Iepuraşule,

Asta e! Am cîştigat! Achitat!

Am avut un juriu de aur: o trupă de fosile cu o bătrînă domnişoară a cărei pălărie m-a făcut să rîd tot timpul pledoariei. Asta nu m-a împiedicat să fiu strălucitor: m-am adaptat dintr-o dată, i-am potopit de la început cu un bun şi vechi stil al frumoasei epoci care i-a făcut să zîmbească pe cîţiva dintre amatorii din sală, dar care a prins.

Este adevărat că procuror a fost un stagiar pus din oficiu: iar cele mai mici amănunte ale cazului se prezentau atît de favorabil încît le-ai fi putut crede aranjate de un geniu al răului de profesie.

Mai bine să nu intrăm în detalii...

În sfîrşit, a fost un succes frumos: soţia mea avea ochii în lacrimi!

Te sărut

Stave al tău

Jurnalul doamnei Christian Magny, descoperit la domiciliul ei parizian la data de 9 iulie 1950

7 februarie 1949

Christian al meu a venit falnic de la proces. Această constatare oficială a nevinovăţiei lui l-a impresionat.

La drept vorbind a fost o şedinţă frumoasă: tot Parisul, presa erau acolo... fără a mai vorbi de doamna Canova într-o rochie neagră. De la început s-a putut observa că atmosfera era din cele mai favorabile acuzatului. Cînd a intrat în sală, un freamăt de curiozitate plină de simpatie i-a străbătut pe toţi. O merita din plin: înalt, frumos, demn, palid şi trist... A răspuns preşedintelui cu o măsură şi o omenie care au fost îndelung comentate. Eu, dimpotrivă, mi-am dat iute seama că sînt femeia ticăloasă din acest caz: n-am fost deloc menajată. Cele mai banale fraze ale mele au stîrnit dezgust, pe care cîteva stîngăcii l-au sporit.

Ultimele momente ale pledoariei au fost de neuitat: familia Magny plîngea încetişor, juraţii — o colecţie de mici burghezi bătrîni aleşi pe sprînceană îşi ascundeau cu greu emoţia. Cînd a fost pronunţat verdictul, au răsunat aplauze.

Acum Christian se bucură de autoritatea sentinţei definitive. O să divorţăm şi într-o zi o să se poată căsători cu discreţie cu doamna Canova, ceea ce nici o lege nu-i interzice. Existenţa pe care şi-a pregătit-o se deschide în faţa lui: s-au sfîrşit spaimele anchetelor, teama de condamnare, s-a sfîrşit cu această viaţă un pic lipsită de ruşine pe care o ducea alături de mine.

Un singur punct negru: istoria cu testamentul meu trebuie să-l frămînte mai mult decît o mărturiseşte... Dar la urma urmei sînt tînără şi n-aş putea să las să-mi fugă afacerea din mîini fără ca să mă condamn singură...

17 februarie

În curînd va începe procesul de divorţ. Soţul meu şi cu mine ne îndreptăm spre situaţii mai conforme cu sentimentele noastre iar Christian devine tot mai sigur pe el însuşi.

Mi-a spus că doamna Canova a obţinut deja să treacă în Franţa banii. Ea mi-a dat întîlnire pe data de 20 februarie ca să discutăm despre afacerile noastre.

Imbecilii! Îşi închipuie că pentru bani i-am lăsat să-l ucidă pe Canova!

20 februarie

Doamna Canova m-a primit la ea acasă în această după-amiază în marele salon care a fost renovat într-o manieră fermecătoare. S-a aşezat pe o berjeră şi m-a cîntărit din ochii ei minunaţi ca şi cum ar fi vrut să citească în mine. Stînd într-un fotoliu m-am străduit s-o fac pe inocenta...

În cele din urmă m-a blagoslovit cu un discurs pe care n-am să-l uit multă vreme:

— Draga mea, a început ea, m-ai plasat, în urmă cu cîtva timp, într-o situaţie foarte neplăcută: nu puteam s-o scot la capăt fără dumneata. Te cunosc bine: în căpşorul dumitale nu există loc decît pentru răzbunare şi glume proaste... Cu toate acestea, m-am hotărît să te folosesc.

Am cîntărit mult importanţa acelor benzi de înregistrare faimoase cu care ne-ai împuiat urechile. Te aşteptai la foarte mulţi bani: n-ai fi căpătat nimic pe ele. Aşa cum te cunosc, ai tras cu siguranţă mai multe exemplare din benzile respective. Dacă ţi-aş fi dat bani pentru prima bandă, mi-ai fi cerut în curînd bani pentru a doua şi aşa mai departe, pînă cînd aş fi fost complet ruinată: şi chiar şi atunci ai mai fi păstrat vreo duzină ca să te amuzi!

În măsura în care mă ţin nervii, atuurile dumitale n-au nici o valoare. Nu eşti de acord?

— Sînteţi înţelepciunea întruchipată, doamnă!

— Dar n-aş fi deloc înţeleaptă dacă n-aş consimţi la un mic sacrificiu. N-am nici un interes să te împing la disperare: e un sfetnic rău. Am să-ţi asigur deci un capital convenabil, pe care te invit să-l foloseşti cu chib-

zuință. El poate să-ți garanteze, pe timpul tinereții, o viață dulce, un lux modest, în acord cu meritele dumitale și poftele pe care le ai. Nițel bănet risipește întotdeauna animozitățile... Am să te sfătuiesc în legătură cu investirea lui. Douăzeci de milioane, în sfîrșit, mi se pare destul...

La plecare mi-a zis direct:

— Ultimele vizite ale domnului Magny m-au decepționat foarte tare, cu toate că din politețe, n-am lăsat nimic să se vadă. Îmi voi reface viața fără el... Poți să-i transmiți din partea mea mulțumiri...

Bucuria mi-a iluminat așa de tare chipul încît a devenit neliniștită:

— Ai grijă de el! E un tandru... Nu-l speria prea tare... E și interesul dumitale și al meu...

O femeie stăpînă pe ea însăși! Dar o să-i trebuiască, într-adevăr, nervi de oțel.

21 februarie

Christian al meu e dărîmat. Are nevoie cu adevărat de femeia aceea. E prima lovitură pe care i-a dat-o. Dar și ideea de a-l fi omorît pe Canova pe degeaba nu-i place deloc. Se plimbă ca un animal în cușcă și repetă:

— Nu înțeleg! E imposibil! Imposibil!

Mă ia drept martoră, fără ca măcar să-mi observe zîmbetul.

La începutul prînzului i-am cerut să oprească procesul de divorț. M-a privit cu un aer rătăcit:

— De ce?

— Am intenția să te păstrez pe lîngă mine: mă distrezi...

— Ești nebună! Refuz categoric!

— Dacă nu ești cuminte, dragul meu, n-o să ai niciodată banda cu înregistrarea.

A făcut o strîmbătură demnă de milă: acest ultim aspect al situației i-a scăpat pe moment.

Atitudinea inteligentă a doamnei Canova îl descumpănește și-l neliniștește: dacă partenera sa nu intră în joc e din pricină că are motivele ei. El însuși vrea să cumpere de la mine liniștea pe care n-ar putea s-o aibă deloc altfel... În schimb, eu am acum mai mulți bani decît el. Gîndul de a fi legat fără sfîrșit și fără profit de existența mea nu-i spune nimic care să-l intereseze și de aceea caută zadarnic să evadeze.

La desert mi-a spus cu timiditate:

— Mă bucur de autoritatea unei sentințe definitive... Avocatul meu mi-a zis...

Mă așteptam la așa ceva.

— Poți să fii acuzat de complicitate la escrocherie... Mai e și cazul Sourisseau, asasinarea copilului...

— A copilului?

— Bineînțeles! Nu știai? Mi-a mărturisit-o ieri.

Plusam nițel, dar ea e capabilă de orice! Această veste l-a întors pe dos: a avut prilejul să-i dea cîteva lecții băiatului la care ținea...

S-a ridicat de la masă fără să-și termine desertul.

22 februarie

Christian mi-a cerut toată dimineața să fiu înțelegătoare.

24 februarie

Am luat ceaiul cu doamna Canova. Această femeie s-a schimbat cu o abilitate nemaipomenită. Lăsîndu-l pe Christian, cu care dacă s-ar întîlni de acum înainte n-ar face decît s-o compromită, încearcă să mă seducă, să obțină prin încredere și prietenie ceea ce nu poate să aibă altfel. Își închipuie că această ultimă carte nu valorează cine știe ce, dar e singura pe care poate s-o joace.

28 februarie

Era timpul să-l recompensez pe vecinul nostru de la etajul de dedesubt, care s-a dovedit atît de discret în timpul anchetei. Ne-am dus ieri seara ca să petrecem o noapte într-un han din apropierea Parisului. Către orele trei ale dimineții prietenul meu în sfîrșit a adormit... I-am dat un telefon lui Christian și, cu o voce pe care mi-am prefăcut-o, l-am anunțat că soția lui e victima unui accident de automobil care s-a petrecut în pădurea Fontainebleau, și a fost transportată pînă una, alta, pe strada Grand Veneur de Barbizon, camera 13, și cere să-l vadă...

Puțin după ora patru un zgomot infernal pe scări a zguduit casa și l-a trezit din somn pe cineast.

— E soțul meu, i-am zis.

La gîndul că acest bărbat de temut care omoară după moda veche amanții soției lui ca pe niște găini venea în vizită la noi, tovarășul meu a fost cuprins deodată de un tremur nervos și a început să caute din ochi o gaură unde să se ascundă.

Prea tîrziu! Christian era deja în prag... O clipă a rămas aiurit în fața a ceea ce vedea dar a găsit curînd o ieșire din încurcătură:

— Domnul fie lăudat! Ești teafără!

I-am răspuns cu tîfnă:

— Domnule, nu știu ce cauți aici la ora asta, dar prezența ta printre noi e indecentă. Sau vrei să-ți mai lungești lista victimelor? Te invit să pleci...

A plecat cu coada între picioare. Prietenul meu și-a venit cu greu în fire. Am încercat să-l asigur...

— A făcut mari progrese de cînd a fost judecat. Numai aparatul justiției poate să îmblînzească așa tare un om.

Această idilă n-o să țină prea mult.

1 martie

Am cumpărat mai multe benzi de magnetofon pe care le-am împrăștiat prin casă. Cum mă vede că întorc spatele, Christian le distruge una după alta, așa cum îi omori pe șerpi...

4 martie

Christian a găsit la prînz una dintre benzi în farfuria cu supă. A încetat să mai cotrobăiască după ele.

5 martie

Christian şi-a luat un aer resemnat, fatalist, care nu-mi spune nimic. Îmi vorbeşte despre divorţ, că vrea să doarmă la hotel... Înţelepciunea doamnei Canova a început să aibă o înrîurire asupra lui.

E timpul ca să-i ferec pe-amîndoi şi să-i simt cum se zbat pînă cînd nu mai au aer...

7 martie

Cînd ne-am trezit ieri am vorbit despre călătoria noastră de nuntă la Dubrovnik. ...Înduioşată am fost la notar şi am scos două exemplare autentice ale înregistrărilor şi i le-am dat, jurîndu-i că sînt ultimele.

Avea o asemenea dorinţă ca să fie aşa, încît m-a şi crezut o clipă şi deodată a părut atît de fericit şi recunoscător încît m-aş fi emoţionat dacă ar fi fost posibil.

8 martie

Am luat masa cu Claude Courant. Nu ne-am mai văzut de mulţi ani. Din cîteva fraze încurcate, am înţeles că nu mai ştie dacă i-am cedat sau nu... Cum mai trece timpul! N-am îndrăznit să-i aduc aminte c-a fost printre primii şi a contat pentru mine.

De mai bine de un an Claude are un cabinet de ginecologie pe Calea Mozart. E la fel de elegant, la fel de cheltuitor şi vorbeşte despre bani cu o dezinvoltură de bun gust. Dar aparatura l-a costat cam mult şi e înglodat în datorii.

Nici că se putea mai bine.

9 martie

Am văzut-o pentru a patra oară pe doamna Canova. Am mers în Rolls-Royce-ul ei şi n-a fost magazin în care să nu fi intrat fără ca să-mi facă un cadou.

Jurnalul doamnei Christian Magny (Urmare)

10 martie

Am luat masa cu Claude ieri seară. Cel puţin reputaţia soţului meu nu-l tulbură. Mi-a sugerat să urc la el ca să beau ceva după ce-am fost la teatru... Am petrecut o noapte plăcută: prima după foarte multă vreme!

În zori am deschis discuţia. La început făcea urechea surdă... I-am spus că, deşi nu-i sînt credincioasă soţului meu, n-aş putea trăi fără el: că divorţul pe care îl cere mă aruncă pradă disperării; că doar o boală gravă care m-ar lovi în curînd l-ar putea reţine lîngă mine. Perspectiva unui diagnostic fals, chiar dacă provocat cu intenţii bune, nu-l tenta deloc...

A trebuit să-i vorbesc de o moştenire destul de considerabilă pe care aş fi primit-o de curînd, ca să-l văd deodată cum se umanizează. Am coborît atunci din pat şi am luat din poşetă două sute de mii de franci şi i-am vîrît rîzînd sub pernă. Fără îndoială, îi ofer prea multe lucruri deodată!

L-am găsit acasă pe Christian înnebunit. Emoţionat, mi-a făcut cadou o frază delicioasă:

— Cînd mă înşeli, măcar anunţă-mă ca să nu mă nelinişteşti!

11 martie

Am petrecut o a doua noapte cu Claude.

13 martie

Christian nu mai ştie pe ce picior să danseze: e dornic să-şi recapete libertatea, dar şovăie să mă bruscheze din teama de ceea ce i-aş putea pregăti.

La prînz am ciugulit din mîncare şi m-am plîns de o mare oboseală.

15 martie

A şasea vizită la doamna Canova. Am fost împreună ca să vedem o expoziţie de modă şi mi-a făcut cadou cîteva rochii. Îmi vine să cred că sînt o femeie întreţinută.

17 martie

Mănînc din ce în ce mai puţin. Ies la plimbare după masă şi mănînc la restaurant cît îmi pofteşte inima. Dar în mod evident aceste plimbări mă obosesc. Dimineaţa mă tîrăsc de la un fotoliu la altul.

19 martie

Am avut o ameţeală. Am insistat ca să fiu examinată de un medic pe care Christian a şovăit să-l cheme de frică să nu audă dezvăluiri îngrozitoare...

Învăţată de către Claude, mi-am recitat lecţia cu mult firesc unui onorabil practician din cartier care a rămas uluit.

Dacă starea asta continuă, a sfîrşit el prin a spune, va trebui făcută, orice-ar fi, o analiză a sîngelui...

20 martie

Nu-mi merge deloc mai bine. I-am sugerat lui Christian să cheme un specialist, un ginecolog, cu toate că răul care m-a cuprins nu pare a fi strict de natură feminină. A deschis anuarul medicilor pe care îl cumpărase în ajun şi mi-a zis după ce a scotocit prin el:

— E un oarecare Claude Courant care a venit de curînd prin împrejurimi...

— O fi foarte tînăr...

— Dimpotrivă, draga mea, tinerii sînt mai familiarizaţi cu ultimele descoperiri...

— Atunci cheamă-l!

22 martie

Claude a venit. Aşa cum trebuie: banal, grăbit, amabil şi dînd asigurări. Ca şi celălalt a prescris, orice-ar fi, o analiză a sîngelui.

— Orice-ar fi! Orice-ar fi! a mormăit Christian după plecarea lui. Nu-mi place reţeta asta pe care o folosesc toţi. Nu poţi să ştii niciodată ce au în cap indivizii ăştia!

25 martie

Ieri s-a desfăşurat o scenă importantă. Claude a venit din nou, m-a încurajat şi l-a

luat la sfîrşit pe Christian deoparte în anticameră. Am sărit din pat şi mi-am lipit urechea de uşă.

— Ei, doctore?

— Ce să fie? Situaţia nu-i prea strălucită. La drept vorbind, e destul de rea. Dar cazul e departe de a fi disperat.

— Trebuie să ştiu cu orice preţ, doctore, trebuie să ştiu. Despre ce e vorba?

— Analiza a dezvăluit o creştere anormală, foarte anormală a numărului de globule albe...

— Şi ce-i cu asta?

— Asta îmi face impresia unei leucemii în plină evoluţie.

— O leuce...?

— Un cancer al sîngelui, dacă preferaţi. Am prescris analizele complementare...›

— Dar e îngrozitor!

— E grav.

— Viaţa nu-i este în pericol?

— Cu siguranţă, nu imediat...

— Cum? Nu imediat?

— Am văzut bolnavi care au supravieţuit doi sau trei ani. Chiar şi cazuri de restabilire sînt atestate...

Claude a fost la înălţime! A intrat din nou în cameră. S-a aplecat la urechea mea şi mi-a şoptit:

— Fii liniştită, micuţo! Te iubeşte. Şi crede-mă, mă pricep: n-am văzut niciodată un tip mai neliniştit.

28 martie

Christian face eforturi disperate ca să pară în largul său dar cînd se crede neobservat faţa i se descompune şi devine cenuşie. Citeşte în permanenţă tot soiul de publicaţii medicale care-i adaugă alte nelinişti la cele pe care deja l-au cuprins...

Ai de ce să rîzi...

Din cînd în cînd, ia în discuţie fără convingere problema care-l roade. Îi spun cu o oboseală indiferentă că nu mai are de ce să se teamă. Dacă insistă, mă las pradă nervilor şi-i prezic c-o să mă-mbolnăvească neîncrederea lui. Îl am la mînă şi-l fac să joace după fantezia mea, în funcţie de capricii mici şi contradictorii pe care el le pune pe seama stării mele.

2 aprilie

Am fost ca să mă consulte un distins hematolog de pe bulevardul Saint-Germain pentru care Claude mi-a dat o recomandare scrisă în termeni sibilinici şi pe care Christian a citit-o pe nerăsuflate iar după aceea, odată efectul produs, am aruncat-o.

Specialistul ăsta trebuie să mă fi luat drept o bolnavă imaginară care îi face pe marii maeştri să-şi piardă preţiosul lor timp.

Cînd l-am întîlnit din nou pe Christian în sala de aşteptare semăna cu un condamnat.

— Nu sînt prea liniştită, dragul meu. Mi s-au prescris acum raze. Ce vor oare să însemne?

11 aprilie

Merg cu multă regularitate la spitalul Saint-Joseph. Christian, pe care acest decor îl înnebuneşte, nu se lasă rugat ca să mă aştepte în maşină. Mă aşez pe o bancă în grădină, în faţa pavilionului de radiologie şi citesc cîteva capitole dintr-un roman.

Comedia asta începe să mă obosească, dar nervii trebuie să-i lase pe amîndoi în curînd. Mai întîi vor ceda cei ai lui Christian, care deja nu mai rezistă: apoi, cei ai doamnei Canova. Cu ea va fi ceva mai greu, totuşi am s-o silesc să se dovedească în stare de un sentiment omenesc: frica.

15 aprilie

În ultima vreme am refuzat să dau curs cîtorva invitaţii ale doamnei Canova. Ieri dimineaţa a venit ea însăşi după veşti, cu braţele încărcate de trandafiri...

Cînd a ieşit din încăpere am auzit cîteva cuvinte exasperate ale lui Christian:

— Dacă-ţi spun c-a văzut-o o groază de doctori. Un medic de cartier, un ginecolog, un hematolog... Toţi sînt de acord... Ce vrei mai mult? Nu poaţe să-i fi cumpărat pe toţi...

Şi a mai adăugat.

— 97 la sută sînt cazuri mortale, mă înţelegi? 97 la sută!

Doamna Canova şi-o fi zicînd că n-are noroc.

19 aprilie

Lui Christian nu-i e bine deloc. Suferă de ficat şi a devenit galben la faţă. A cerut de la Sorbona un concediu de o lună.

23 aprilie

Prezenţa continuă a lui Christian, grija pe care mi-o arată au început să mă scoată din sărite. E timpul ca să joc ultima carte.

25 aprilie

Dimineaţa am ieşit din spital răscolită complet. Cînd m-am suit în maşină i-am zis lui Christian cu o voce tragică:

— Sînt pierdută... o ştiu foarte bine...:

A încercat să mă îmbărbăteze cu o stîngăcie mişcătoare.

— Nu-i nici o îndoială... Am surprins o infirmieră care pronunţa cuvîntul leucemie în timp ce mă privea... Acum înţeleg totul... o să mor în curînd.

M-am aruncat de gîtul lui plîngînd. Puţin după aceea a zgîriat un camion şi s-a lăsat înjurat de şofer cu o pasivitate de bun augur. Poate fi acum călcat în picioare de oricine.

26 aprilie

Plîng toată ziua în faţa unui Christian sfîrşit care a făcut să dispară din casă toate publicaţiile medicale. Am văzut în acest gest stîngaci o confirmare a temerilor mele şi am început să plîng cu şi mai mare înfocare. I-am spus că mă voi sinucide. Christian nu mai doarme.

27 aprilie

M-a vizitat doamna Canova. Femeia aceasta are o energie în aparenţă indestructi-

bilă căreia doar eu pot să-i vin de hac. M-a îmbărbătat cu vorbe simple care mi-ar fi făcut bine dacă aş fi fost cu adevărat bolnavă. La sfîrşit s-a străduit chiar să mă educe spiritual:

— Păzeşte-te, draga mea, de răutate: e arma celor slabi. E frumos să treci peste orice obstacol ca să-ţi atingi fericirea, aşa cum e definită în mod rezonabil, dar răzbunarea urîţeşte cînd ea nu satisface decît capriciile unei sensibilităţi care mai întîi de toate ar trebui să servească inteligenţa. Vei spune că am interesul să-ţi vorbesc aşa... Nu neg deloc. Dar ştii totuşi că te stimez. Poate că te distrează, fără îndoială, să terorizezi un bărbat căruia îi e frică şi de umbra lui: e un joc de fetiţă, nedemn de dumneata şi care în curînd n-o să te mai amuze. Ar trebui să simţi că mie n-o să-mi fie niciodată frică! Şi dacă o să mori fără să mă vezi că mă-nmoi, o să-mi faci un rău degeaba, singurul rău pe care elita acestei lumi îl dispreţuieşte şi pe care Dumnezeu — dacă există — nu poate niciodată să-l ierte. Altădată moartea dumitale mi-ar fi garantat liniştea, ce ţi-ar aduce însă dumitale moartea mea?

Are într-adevăr resurse infinite, pînă şi talente de predicator. Dar mă îndoiesc a fi chiar inflexibilă. Cîteodată am scrupule s-o neliniştesc, ca şi cum aş profana o capodoperă. Dar o curiozitate veninoasă mă cuprinde...

3 mai

Alaltăieri după-amiaza l-am rugat pe Christian să iasă pentru cîteva ore ca să-mi aducă lăcrămioare. L-am făcut să simtă nevoia mea de a fi singură.

Cum a ieşit pe uşă am scris cîteva rînduri pe care le-am lăsat la capătul patului:

„Adorm înainte de vreme dar justiţia în persoană o să-mi legene somnul. Urările mele să-mi însoţească bărbatul: mă rog la Dumnezeu ca închisoarea pe viaţă să-i fie o învăţătură a ispăşirii".

Pe urmă am luat o cantitate mare de somnifere, aruncînd cea mai mare parte dintre comprimate astfel încît să se creadă că le-am înghiţit pe toate.

Am fost salvată în dimineaţa zilei de ieri: am înghiţit cam multe somnifere şi sînt încă bolnavă.

Christian a şterpelit scrisoarea mea de răzbunare dar a îmbătrînit cu zece ani şi mîinile-i tremură. Vorbeşte la rîndul lui de sinucidere: dar e prea laş!

4 mai

Doamna Canova a venit ca întotdeauna cu braţele încărcate de flori. Deodată, privirea ei mi-a făcut frică. N-a lipsit mult ca să n-am cu adevărat o criză de nervi. I-am strigat furioasă:

— Du-te şi te-ngroapă cu florile tale cu tot! O să-ţi dau întîlnire!

7 mai

E ora 20... Christian e aici, sub ochii mei, întins, foarte slăbit. Sînt cîteva zile de cînd se zbate între viaţă şi moarte, în măsura în care mai are putere. Dar se simte deja ceva mai bine şi va scăpa.

E o aventură de necrezut pe care am reconstituit-o cu chiu, cu vai. Vinerea trecută, după ce doamna Canova a plecat, Christian s-a dus la biserica unde ne-am căsătorit şi a mers la duhovnic. O clipă mai tîrziu, preotul care îl spovedea a ţîşnit de la locul lui strigînd după un medic, în timp ce Christian, ţinîndu-se după el, îl ruga:

— Şi iertarea mea! Daţi-mi iertarea! O să mor!

A avut ideea să ia o otravă violentă şi să mărturisească în acelaşi timp şi crima şi sinuciderea! O idee de funcţionar. Din fericire, nu s-a spovedit decît preotului. Dar pe moment mi s-a făcut frică şi acum îmi pare că revin eu însămi de undeva foarte departe. N-aş fi crezut c-o să meargă pînă acolo.

8 mai

Starea lui Christian se îmbunătăţeşte, dar atunci cînd mă apropii de el să-l îngrijesc, se dă înapoi instinctiv şi mă face să roşesc.

10 mai

I-am spus lui Christian că-mi voi distruge testamentul numai dacă îmi jură că n-o să-i spună nici un cuvînt doamnei Canova. Nu m-a crezut.

13 mai

Încă nu mă crede. Devine plicticos. Mi-a spus seara cu o voce obosită, de-abia de auzit...

— Ai să-mi acoperi patul cu benzi de magnetofon. Eşti cea mai rea dintre noi.

15 mai

Claude a venit şi a explicat întreaga mistificare. Christian a suspinat:

— Vă străduiţi foarte mult să mă liniştiţi... Sînt chiar aşa de bolnav?

Claude mi-a şoptit la plecare:

— Nu se simte prea grozav, dar la cap este cel mai atins... Ce i s-o fi putut întîmpla?

Am revenit lîngă pat. După o lungă tăcere Christian mi-a aruncat o privire care mi s-a părut lucidă dar în curînd a început să murmure:

— Văd limpede. Tu lupţi ca să-mi dai speranţă iar apoi ca să mi-o iei... Nu vrei moartea mea, ci frica mea, şi, pentru asta, totul ţi se pare bun, chiar şi moartea ta. N-aş fi crezut niciodată că pot să declanşez atîta ură. Sînt şi mai vinovat decît îmi închipuiam....

16 mai

Mi-a fost frig peste noapte. Fereastra era deschisă. M-am sculat ca s-o închid: era zdrobit în curte, cu braţele în cruce. Am izbucnit în lacrimi.

Jurnalul doamnei Christian Magny
(Urmare)

21 mai

Încă nu-mi vin în fire după acest sfîrșit lamentabil. Dacă măcar aș fi avut cîteva zile mai mult ca să-l îmbărbătez! Acum sînt complet singură. E trist acest apartament în care nu am apucat să ne iubim cu adevărat... Am fost crudă ca un copil. Mai bine mă lăsa să mă-nec...

23 mai

Am primit vizita de condoleanțe a doamnei Canova care a slăbit și mai mult. Din partea mea n-a fost nevoie ca să mă străduiesc prea mult ca s-o fac pe bolnava.

Femeia asta e cauza tuturor relelor și o știe prea bine.

I-am dat să înțeleagă că mi-am martirizat bărbatul pînă în ultima lui clipă și mi-am dat seama că această perseverență n-a făcut-o să se simtă prea în largul ei. Mi s-a părut a fi uluită și jignită, aidoma unui psihiatru care a pus un diagnostic greșit: reacțiile ființei pe care credea că o cunoaște nu erau cele pe care le prevăzuse. Nimic nu descumpănește mai mult ca mirosul nebuniei...

25 mai

În curînd pornesc într-o mare călătorie: Italia, Grecia, Constantinopole... O voi face pe doamna Canova să creadă că plec să mă îngrijesc în Statele Unite...

29 mai

Plec mîine. Doamna Canova a venit să-și ia rămas bun. I-am jurat că n-o să mă sinucid niciodată, și am obținut încă cinci milioane suplimentare pe care mi le-a dat fără să-i pară în aparență rău. Ne-am despărțit cu tandrețe. Încă mai speră.

Milano, 1 iunie 1949

Doamna Christian Magny
către Agenția de detectivi particulari
Angelo, Smith et C'ie
San Francisco
S.U.A.

Domnule,

Vă rog să binevoiți a-mi trimite la hotel King George din Atena, cu începere de la data de 17 iunie, un teanc de coli de hîrtie de scrisori și plicuri cu antetul unuia din sanatoriile din San Francisco unde sînt tratate bolile de sînge.

În lunile care vor urma am să vă trimit din cînd în cînd o scrisoare într-un plic pe care o veți expedia cu ștampila orașului dumneavoastră.

E mai prudent să nu scriu întreaga corespondență dintr-o dată: cercetarea vechimii cernelurilor m-ar putea trăda.

Dacă va sosi ceva pentru mine în sanatoriul pe care-l veți alege, vă rog să expediați pe adresa Cabinetului de anchete Dubreuil, la Paris, care îmi va retransmite totul. Dacă aveți nevoie de o împuternicire pentru a pune mîna pe corespondența mea, vă stau la dispoziție: acord cea mai mare importanță faptului ca nimic să nu fie returnat la expeditorul respectiv.

Nu mă îndoiesc că aceste exigențe nu prezintă pentru dumneavoastră prea mare lucru: la ambasada Statelor Unite, atașatul comercial mi-a dat cele mai bune recomandări despre Agenția dumneavoastră.

Vă rog să primiți, domnule...

P.S. — Mi-ar plăcea să primesc cîteva amănunte despre locul unde chipurile voi sta...

San Francisco, 24 iunie 1949
Clinica Santa Clara

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Draga mea prietenă,

Călătoria m-a obosit mult, dar din clipa în care am sosit aici totul e liniștit și din unele puncte de vedere reconfortant: doctorul Mac Gregor care conduce sanatoriul nu crede a fi vorba de un caz grav așa cum am înțeles la Paris. E un bărbat frumos, asupra căruia am reușit să fac impresie, cu toate că am slăbit și obrajii îmi sînt cam scobiți... Dar se pare că e vorba de o reacție obișnuită.

Îți scriu stînd într-un șezlong, pe o terasă care domină golful, în fața unei mări liniștite care îmi aduce aminte de îndepărtata Adriatică a acelui voiaj de nuntă pentru care, la urma urmei, îți sînt datoare.

Nu uit de asemenea că datorită bunătății dumitale sînt atît de bine îngrijită. Fără îndoială, mi-ai provocat mari emoții: acum însă îmi asiguri pacea. Orice profit ai avea din asta, aș fi o ingrată dacă nu ți-aș fi puțin recunoscătoare.

Ar fi prea mult dacă ți-aș cere să-mi trimiți cîteva cărți din Franța? Cărți pline de spiritualitate, dacă dorința mea nu te face să zîmbești...

Te rog să primești, dragă doamnă...

Paris, 7 iulie 1949

Doamna Paul Canova
către doamna Christian Magny
San Francisco

Draga mea,

Trimit cu poșta din aceeași zi cărțile pe care mi le-ai cerut. Am fost ajutată ca să le aleg de cele mai bune sfaturi și sper ca ele să-ți facă bine.

Te-ntorci deci către religie: e un izvor pe care nu-l disprețuiesc la alții. Esențialul este, draga mea, ca religia să-ți facă plăcere, să te reconforteze și să te lumineze în legătură cu prietenia pe care ți-o port. Am acționat întotdeauna așa cum am crezut că trebuie s-o fac. Și totuși am comis destule

erori... Lipsa mea de credință în Dumnezeu e poate una dintre acestea. Ipoteză care, de altfel, mă lasă complet rece. Dacă un tribunal oarecare ne întîmpină acolo sus, trierea nu se va face deloc în funcție de adevărurile transcendentale, ci mai curînd în funcție de conștiința intimă a fiecăruia dintre noi și, mulțumesc celui de sus, am conștiința curată.

Dacă pot să-ți fiu de vreun folos nu șovăi să recurgi la ajutorul meu: și punga mea și timpul meu îți stau la dispoziție.

Îmi rog steaua ca să te ocrotească și să-ți redea sănătatea.

Cu dragoste...

San Francisco, 20 iulie 1949
Clinica Santa Clara

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Draga mea prietenă,

Cărțile pe care mi le-ai trimis mi-au făcut o mare plăcere nu atît prin calitățile lor literare, cît mai ales prin consolarea pe care mi-ar putea-o aduce, căci am impresia că mă simt mai bine de cîtva timp și sîntem în așa fel făcuți încît cea mai mică speranță de a supraviețui ne separă ca prin vrajă de adevăruri și ne face nerecunoscători.

Am făcut de curînd cîteva plimbări cu mașina prin oraș și chiar prin împrejurimi... Îmbulzeala de pe străzi și drumuri e uimitoare și m-a amețit. M-am gîndit la Paris, la dumneata, la acele momente pline de tandrețe pe care le-am petrecut împreună...

Cu prietenie

Paris, 5 august 1949

Doamna Paul Canova
către doamna Christian Magny
San Francisco

Draga mea,

Iată, în cîteva cuvinte, rețeta curajului: să nu te preocupi de ceea ce nu depinde de tine însăți și să guști fiecare bucurie ca și cum ar fi cea din urmă.

Prima propoziție nu e originală, dar a o pune în aplicare ai nevoie de multă stăpînire asupra gîndurilor ta însăți.

Nici a doua nu e originală dar ea presupune o atenție, aș zice aproape o concentrare în bucurie care nu e dată oricui.

Din fericire dumneata exiști ca să m-a ajuți!

De cînd fericirea mea e amenințată nu ți-ar veni să crezi în ce măsură mă bucură fiecare plăcere.

Pe curînd. Cu prietenie.

San Francisco, 21 septembrie 1949
Clinica Santa Clara

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Draga mea prietenă,

Sănătatea mea e într-un declin rapid și toate eforturile celor din jurul meu nu pot s-o ascundă. Nu am chef de nimic și obosesc dintr-un fleac. Singura mea speranță e să mor în liniște. Mi s-au mai promis cel mult doi ani de viață.

Dar sînt crudă să te alarmez astfel, dumneata ești atît de activă, de energică... Cu atît mai crudă cu cît dispariția mea te poate neliniști. Mă tîrăsc într-o lume artificială în care timpul nu mai există, unde se șterge gustul aventurilor celor mai recente...

Spune-mi ce trebuie să fac ca să poți să-mi retragi testamentul. Poate e nevoie de-o procură?

Părintele Finley mi-a spus într-o zi că trebuie să facem tot binele posibil înainte de a părăsi această lume... Or, eu nu pot să fac binele decît prin intermediul dumitale care ești atît de generoasă. M-ar ajuta enorm să îndur suferințele mele dacă ai manifesta la fel de mare interes pentru operele de caritate ca și mine... Ți-ar plăcea oare, de exemplu, să vii în ajutorul orfanilor din Auteuil? Un cec de 20 de milioane te-ar costa atît de puțin... M-ar bucura să admir recipisa înainte de a fi prea tîrziu...

Stiloul mi se pare o povară... Ultima transfuzie m-a slăbit foarte tare.

Cu prietenie

P.S. Testamentul e în mîinile notarului Chardois din Paris.

Paris, 4 octombrie 1949

Doamna Paul Canova
către doamna Christian Magny
San Francisco

Draga mea,

Ultima dumitale scrisoare m-a întristat foarte mult. Sper din toată inima ca să te simți acum mai bine.

Dar nu vreau să te obosesc cu frazeologia și îți anunț imediat o veste bună: micuții orfani au fost copleșiți, așa cum mărturisesc piesele justificative alăturate. M-a cuprins o bucurie uimitoare care m-a făcut să mă simt mai tînără și de aceea îți mulțumesc.

Mi-am permis să alătur acestei scrisori modelul de procură pe care ai avut amabilitatea să mi-l ceri. Trimite-mi-l înapoi semnat de draga dumitale mînă pe care o sărut încă o dată. Nu uita!

Multă sănătate, draga mea! Cu prietenie...

San Francisco, 19 octombrie 1949
Clinica Santa Clara

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Draga mea prietenă,
Îţi mulţumesc pentru gestul dumitale: nu aşteptam mai puţin din partea dumitale şi sper ca să-ţi poarte noroc.
Sînt din ce în ce mai slăbită, îmi pierd cîteodată cunoştinţa... Îmi vine foarte greu să-ţi scriu...
De ce mi-ai trimis deja modelul ăsta de procură?
Cu drag...

Paris, 31 octombrie 1949

Doamna Paul Canova
către doamna Christian Magny
San Francisco

Draga mea,
Te rog să-mi trimiţi înapoi procura pe care mi-ai cerut-o şi să mi-o returnezi semnată: n-am timp să-ţi explic din ce pricină şi asta te-ar obosi, dar ai încredere în mine! E vorba de viaţa mea! Fă un efort, draga mea, şi cerul te va răsplăti.
Aştept răspunsul cu nerăbdare.

San Francisco, 15 noiembrie 1949
Clinica Santa Clara

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Draga mea prietenă,
Îţi scriu cu ajutorul unei infirmiere. Aş vrea să te ajut dar nu mai am putere... Ar trebui să mi se ţină mîna... Părintele Finley mi-a spus că n-ar fi în regulă: am scrupule... Din clipa în care am să pot am să mă ocup de dumneata.
Cu prietenie

Paris, 22 noiembrie 1949

Doamna Paul Canova
către doamna Christian Magny
San Francisco

Te mai implor încă o dată, draga mea! Sînt eu însămi bolnavă... Fă ca să ţi se ţină mîna cînd semnezi dacă e nevoie: mă încarc eu de scrupulele dumitale! Te implor! Fă-o cît mai repede! Viaţa mea e în joc!
Te sărut.

San Francisco, 5 decembrie 1949
Clinica Santa Clara

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Draga mea prietenă,
Tot infirmiera mea îţi scrie. Voi primi ultima împărtăşanie. Ce greu e să mori! Adio! Nu mă uita în rugăciunile dumitale...
Te sărut.

P.S. Mi s-a spus că ai încercat să-mi telefonezi... Nu-i nevoie: n-am telefon în cameră.

Pe procură a căzut tinctură de iod. Ce păcat! Era chiar aşa de important?
Grăbeşte-te să-mi trimiţi un alt exemplar...

Kitzbühel, 3 decembrie

Doamna Christian Magny
către maestrul Chardois
notar la Paris

Dragă maestre,
În curînd veţi vedea anunţul morţii mele în cîteva ziare pariziene. E vorba, desigur, de o glumă nevinovată făcută cîtorva apropiaţi pe care vestea i-ar putea bucura.

Profesia dumneavoastră v-a obişnuit cu lucruri şi mai rele aşa că vă voi fi infinit recunoscătoare dacă veţi binevoi să-i păstraţi secretul pînă la noi ordine.

Vă mulţumesc anticipat şi vă rog să primiţi...

Extras din La Depêche **din 17 decembrie 1949**
Rubrica necrologuri

Conform ultimei dorinţe a defunctei, sîntem rugaţi ca să anunţăm moartea doamnei Christian Magny, care a murit primind împărtăşania bisericii, la data de 13 decembrie, la San Francisco, după o lungă şi grea boală.
Acest anunţ ţine loc de ferpar.

Paris, 20 decembrie 1949

Şeful Serviciului Daune
al Asigurărilor din Paris
către Şeful Serviciului Daune
al Asigurărilor din Lausanne
În legătură cu cazul Canova

Domnule,

Veţi găsi alăturat copia unui al şaselea raport semnat de inspectorul André Beluin. După cum ştiţi, fiecare redeschidere a anchetei a fost un eşec. De data aceasta eşecul e, se pare, definitiv.

La 18 decembrie, aflînd că doamna Canova a manifestat dorinţa ca să-i întîlnească pe inspectorul însărcinat cu ancheta, m-am dus la această doamnă pe Calea Observatorului către orele 22.

Am găsit-o în birou, pe punctul de a arde ultimele teancuri de bani pe care i-a scos de la bancă în cursul zilelor precedente (în jur de o sută patruzeci şi cinci de milioane, după cum deja e semnalat).

Doamna Canova părea bolnavă. M-a primit totuşi cu amabilitate. Am întrebat-o în legătură cu motivele unui gest atît de uimitor şi ea mi-a răspuns zîmbind:

— V-am dat mult de furcă pînă-n această seară şi-mi cer iertare. Nu v-am chemat în nici un caz ca să vă sfidez: am ars aceşti bani pentru că-mi aparţin, i-am cîştigat cu greu, nu văd pe nimeni căruia să-i las şi în curînd voi muri... Averea asta n-a adus fericire nimănui; e foarte bine c-a dispărut...

În schimb, am o veste bună pentru dumneavoastră: cazul Canova va fi lămurit în curînd ... O să aveţi bucuria profesională ca să constataţi că intuiţiile dumneavoastră au fost juste în cea mai mare parte şi nu talentul v-a lipsit ca să limpeziţi lucrurile.

. Am încercat să smulg mai multe de la ea, dar a schimbat discuţia şi mi-a dat să înţeleg că vrea să-şi pună capăt zilelor...

Am mai vorbit de tot felul de fleacuri bînd porto, în timp ce ea răscolea cenuşa banilor. Cînd i-am spus că doamna Magny se află la Kitzbühel şi vrea să se mărite în curînd cu un ghid, m-a privit brusc cu ochi mari şi a leşinat.

Şi-a revenit cu greu. Plîng`·d şi rîzînd a suspinat de mai multe ori

Dumnezeule! Dumnezeule! Ce prostie! Apoi şi-a venit în fire neaşteptat de repede.

Cînd m-a condus mi-a zis în glumă:

— La urma urmei, domnule, v-am chemat numai ca să asistaţi la un dezastru. Nu-mi purtaţi pică şi fiţi sigur de un lucru: o să mai trăiesc multă vreme, îmi voi reface viaţa! Iar în ceea ce priveşte misterul Canova, să-i lăsăm pe nepoţii noştri să-l dezlege.

Cu orice talent m-o fi creditat doamna Canova, îmi este greu să dau acestei vizite o explicaţie coerentă... Dar suma totală a asigurării s-a dus pe apa sîmbetei aşa că e zadarnic să continuăm cercetările mai departe.

Îmi permit totuşi să sugerez că ar fi preferabil ca doamna Canova să-şi refacă viaţa fără noi.

Kitzbühel, 20 ianuarie 1950

Doamna Christian Magny
către doamna Paul Canova
Paris

Dragă doamnă,

Am plăcerea de a vă anunţa apropiata mea căsătorie cu un băiat cinstit din acest orăşel unde m-am oprit după lungi peregrinări. Fără îndoială, nu e prea inteligent, dar are toate celelalte calităţi, ceea ce este foar'e mult, şi îl iubesc, ceea ce este extraordinar: e pentru prima oară cînd mi se-ntîmplă cu-adevărat aşa ceva. Lumea întreagă îmi pare nouă iar trecutul îmi devine tot mai străin, ca şi cum ar vrea să se separe de mine fără nici o speranţă de a se reîntoarce. O să mergem la Paris în primăvară şi o să distrug acel nenorocit de testament. Am s-o fac pentru dumneata, care ai suferit atît de mult din pricina copilăriilor mele: o fac mai ales pentru soţul meu: dacă ar fi să dispar — vorbesc despre asta de atîta vreme — mi-ar părea rău ca familia lui să fie dezonorată. Aceşti ţărani austrieci nu pot să primească fără repercusiuni astfel de veşti.

De data asta e o promisiune serioasă. E întotdeauna un ultim act într-o comedie iar aceasta n-o să facă excepţie de la regulă: o să fie fericit!

Îmi mai rămîne să-ţi cer iertare, ceea ce fac ca să-mi uşurez conştiinţa fiindcă altfel nu-mi închipui c-am s-o obţin şi de altfel nici n-o merit.

Dar poate c-o să mă urăşti mai puţin cînd o să afli de cît curaj am avut nevoie ca să-ţi fac rău. Vai! această execuţie cu încetinitorul, această punere în aplicare a unor planuri la care m-am gîndit îndelung şi în amănunţime avea cîteodată poticneli puerile care mă ameţeau...

Astăzi pricep doar că nu mă pot opri să te iubesc şi să te admir. Eşti fascinantă ca un model pe care eşti dornică să-l imiţi, dar pe care visezi să-l distrugi aşa cum te dezbari de un reproş mut...

Un an bun, doamnă. Încearcă să nu mai omori prea des: chiar dacă e vorba de scopuri sănătoase, te-aş iubi mai puţin.
A dumitale admiratoare

Paris, 2 februarie 1950

Doamna Paul Canova
către doamna Christian Magny
Kitzbühel
Austria

Dragă doamnă,
Eşti iertată dinainte: vreau să spun că dacă vreodată aş avea ocazia ca să-ţi fac vreun rău fără ca să trag vreun profit m-aş abţine de la asta cu plăcere.
Dragostea ţi-a deschis ochii: ar fi fost şi mai sigur dac-ar fi fost vorba de raţiune...
Vă rog să primiţi,dragă doamnă...

Extras din La Depêche din 23 martie 1950

Dramatic accident în munţi în apropiere de Kitzbühel.

O avalanşă de primăvară a surprins un grup de schiori în Tirolul austriac. Patru persoane sînt date dispărute: domnul şi doamna Richter, din Kitzbühel, şi o pereche de turişti britanici ale căror nume încă nu le-am aflat.
Muntele nefiind prea sigur în acest anotimp, cercetările nu vor fi continuate şi vor fi reluate după topirea zăpezii.
Domnul Richter era un ghid foarte stimat, care nu lasă în urma lui decît regrete. Soţia lui nu era decît fosta doamnă Magny, care a făcut pentru o vreme să se vorbească despre ea la cronica judiciară în timpul afacerii cazului Canova.

Paris, 24 martie 1950

Doamna Canova
către maestrul Chardois
notar la Paris

Dragă maestre,
Sînt întrucîtva interesată de deschiderea testamentului clientei dumneavoastră, doamna Richter, recent dispărută într-un accident pe munte. Sînteţi atît de bun ca să-mi precizaţi cînd va avea loc această formalitate?
Vă mulţumesc anticipat şi vă rog să primiţi...

Maestrul Chardois
notar
către doamna Paul Canova
Paris

Dragă doamnă,
Chiar dacă ar fi vorba de un răgaz legal extrem de lung, trebuie să se aştepte într-adevăr descoperirea corpului pentru a se trece la deschiderea testamentului. În acest caz, numai presupunerile nu ajung.
Trebuie aşadar să aveţi răbdare pînă la topirea zăpezii. Vă rog să primiţi...

Paris, 18 aprilie 1950

Doamna Paul Canova
către Sindicatul de organizări de excursii din Kitzbühel
Austria

Domnule,
Fiind îndrăgostită de minunatul dumneavoastră Tirol pe timpul anotimpului frumos, vă rog să-mi spuneţi din ce moment sînt autorizate din nou lungile excursii pe care le doresc. Puteţi prevedea după anumite semne cînd se vor topi zăpezile în acest an?
Vă mulţumesc şi vă rog să primiţi...

Extras din La Depêche din 29 mai 1950

La Kitzbühel au fost descoperite corpurile domnului Richter şi ale domnului şi doamnei Nicholson care au fost acoperite de către o avalanşă, aşa cum am mai anunţat în numărul nostru din 23 martie. Cu toate că zăpada e aproape topită, corpul doamnei Richter n-a fost găsit.
Se fac tot soiul de presupuneri în legătură cu această dispariţie.

Extras din La Depêche din 5 iulie 1950
Veşti din Kitzbühel

Din nou despre misterul Richter.
Un corp de femeie, care pare a fi cel al doamnei Richter, a fost descoperit la aproape opt sute de metri de locul accidentului de către un păstor din împrejurimi.
Făcut curios de un roi de muşte care zburau mereu deasupra unei stînci, tînărul s-a trezit în curînd cu surpriză în prezenţa unui cadavru în parte ascuns de pietre.
Poliţia austriacă anchetează şi caută pe cel care a încercat s-o îngroape pe defunctă. Ea se întreabă în special de ce orice obiect care ar permite o identificare rapidă a dispărut.
Verificările dentare sînt în curs şi vor aduce în curînd lumină în acest caz.

Declaraţie descoperită de către poliţie la doamna Canova la data de 7 iulie 1950

Nu mai am decît cîteva ore de trăit.
Poate c-am greşit... În acest caz o implor pe Sfînta Fecioară să se roage pentru mine.
Poliţia poate să vină; e timpul să cobor în garaj, să dau drumul la motorul Rolls-Royce-ului şi să mă întind în el: e un sicriu pe măsura pulberii mele.

Versiune în limba română
de G. ARION ■
Ilustraţii de
ŞTEFAN ALEXANDRESCU ■